

Leto XIX. Štev. 29
DIREKTOR BORBE
VELJKO VLAHOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

Ljudska
PRAVICA

ROBBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDIK
• OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

DRUGI TEDEN RAZGOVOROV ŠTIRIH ZUNANJIH MINISTROV V BERLINU

Dulles, Eden in Bidault niso enodušni
glede značaja konference štirih

Francoska in britanska delegacija se ne strinjata z ameriško sodbo, da na konferenci ni moč ničesar doseči
— Molotov: Francija in Velika Britanija sta »babici evropske obrambne skupnosti« — Nadaljnji razvoj
razgovorov bo večidel odvisen od poteka ožjih sestankov štirih ministrov

(Od posebnega dopisnika »Borbe«)

Berlin, 3. februarja

Očitna razlika v tonu med včerajšnjim Dullesovim govorom
in govoroma ministrov Bidaulta in Edena ni bila slučajna.
Sodiijo, da je tudi tu prišla do izraza razlika v pogledih na
značaj berlinske konference.

Vsi trije zahodni ministri so se seveda odločno opredelili
proti sovjetski zamisli o nevtralizirani Nemčiji. Obsodili so govor
Molotova kot nekaj negativnega. Toda medtem ko je
Dulles to storil v zelo ostrem tonu, sta bila Bidault in Eden
bolj umirjena.

Nedvomno je, da so Dulles,
Eden in Bidault morali začeti
propagandno polemiko, ker jih je
k temu izrazil Molotov s svojimi
hudimi obdolžitvami. Toda med-
tem ko je Dulles na izzivanje
reagirar tako, da so tu njegov
nastop razlagali kot zaostreva-
nje odnosov, pa je bilo izvajanje
drugih dveh zahodnih partnerjev
predvsem pomirljivo.

Tako Eden kot Bidault sta si
prizadevala, da bi zaostreli propa-
gandni dvoboj na neki način
pomirila, če ga že ni možno za-
ključiti, in da bi z mirnejšim in
normalnejšim vzdušjem omogo-
čila prehod s torišča politično-
propagandistične licitacije na
področje konkretnjšega obrav-
navanja problema.

V tej razliki glede tona se zra-
čali tudi razlika v pojmovanjih

Incident na sektorski meji

Vzhodni Berlin, 3. februarja
(Tanjug). Odkar se je začela ber-
nopolna konferenca, se je danes
dopoludne pripetil prvi incident
na sektorski meji med vzhodnim
in zahodnim Berlinom. Dva pri-
padnika vzhodnonemške promet-
ne policije se nista hotela umak-
niti s perona železniške postaje
v Sellendorfu v ameriškem sek-
torju, čeprav imajo pravico, da

Na meji med vzhodnim in za-
hodnim Berlinom

le mimogrede kontrolirajo teh-
nične železniške naprave. Vzhod-
nonemški policaj je fizično napa-
kal, ki ju je hotel prisiliti, da bi
se umaknila. Ameriška policija je
posredovala ter razorožila in are-
tirala vzhodnonemška policaja.

Vremensko poročilo

hidrometeorološke službe LRS
Stanje dne 3. februarja 1954 ob 7:
Področje nizkega zračnega pritiska
je glavno v Sredozemlju, vendar se
tudi vzhodno od nas, nad Crno
morje, medtem ko se v zahodnem
področju poglablja nova depresija zaradi
povprečnih frontalnih motenj.
V Jugoslaviji je bilo danes do-
poludne oblačno vreme s sneženjem
in padavinami v vzhodnem delu ter
deloma v Makedoniji. Temperatura
v Zagrebu je bila -7 do -13 stopinj
Cezlja, ob Jadranu pa od +1 do -3
stopinj Cezlja.
Na Primorskem še burja s hi-
lo do 80 km na uro, ki je večeraj
vzhodno od nas, nad Crno morje,
medtem ko se v zahodnem delu
vreme umirja.
Vremenski napoved za četrtek,
5. februarja 1954: Oblačno vreme,
vzhodno od nas, nad Crno morje,
vreme se bo umirilo. Temperatura
v Zagrebu je bila -7 do -13 stopinj
Cezlja, ob Jadranu pa od +1 do -3
stopinj Cezlja.
Na Primorskem še burja s hi-
lo do 80 km na uro, ki je večeraj
vzhodno od nas, nad Crno morje,
medtem ko se v zahodnem delu
vreme umirja.

— povsod pršilo in rahlo sneži.

Dullesa, Edena in Bidaulta, ki jo
je bilo moč tudi pričakovati. Ta
razlika je, sodijo tu, precej ve-
lika.

Ceprav je Molotov, govoreč o
nemškem vprašanju, ponovil staro
sovjetsko stališče, ki je za
Zahod docela nesprejemljivo, se
francoska in britanska delegacija
vendar ne strinjata z ameriško
sodbo, da na konferenci ni moč
ničesar doseči. Ti dve delegaciji
računata, da lahko konferenca
doseže vsaj majhen napredek
glede nekaterih manj važnih
vprašanj. V francoskih in britan-
skih krogih prevladuje mnenje,
da je tudi majhen napredek, ka-
kršnokoli bi že bil, boljši kot nič.

S takšnim mnenjem se Ame-
rikanci v bistvu ne strinjajo, ker
sodiijo, da bi razpravljanje o
manjših, nebitvenih stvarih po-
menilo, da hočejo slepiti svetovno
javnost in da bi vse to nega-
tivno vplivalo na obrambne
napore. Skratka, sodijo, da bi to
oviralo delo pri ustvarjanju ev-
ropske obrambne skupnosti, kar
bi koristilo zgolj SZ.

Pri tem opozarjajo na izva-
janja Molotova, iz katerih je jas-
no videti, da je poglavitni smoter
sovjetske delegacije na tej kon-
ferenci razbiti evropsko obramb-
no skupnost in potemtakem tudi
oslabiti sodelovanje med zahod-
nimi velesilami.

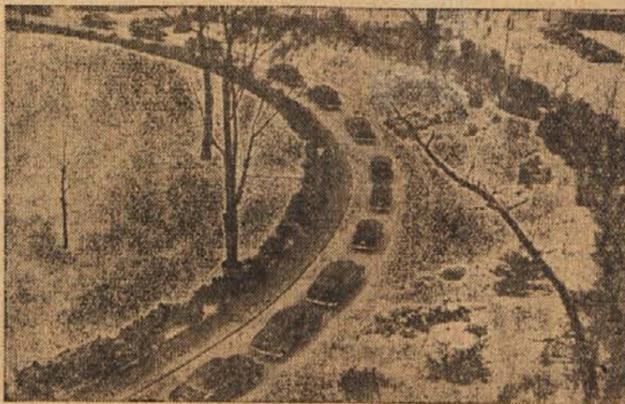
Ker se Molotov zaveda, da te-
ga ne more doseči z govori, bo
prav gotovo skušal doseči z dru-
gimi ukrepi. Eden izmed takšnih
ukrepov bi bil, sodijo Amerikanci,
nekateri konkretni sprejemljivi
predlogi glede manjših nebit-
venih vprašanj.

Francozi in Britanci pa ne
menijo, da bi takšni predlogi,
oziroma manjši napredek, pome-
nil uspevanje javnosti in slabitev
sodelovanja med zahodnimi
velesilami.

Razprava o nemškem vpraša-
nju je imela doslej na na pol

javnih sejah izrazito propagandi-
stični značaj. Današnji govor
Molotova, v katerem je poleg
ZDA napadel Francijo in Veliko
Britanijo kot »babici evropske
obrambne skupnosti«, je bil ide-
alen prispevek k takšnemu propa-
gandističnemu značaju seji.

Zato tu sodijo, da bo nadaljn-
ji razvoj razgovorov večidel od-
visen od tega, kako bodo pote-
kali ožji sestanki štirih minist-
rov. Ker bodo tajni, propa-
gandni moment ne bo prišel to-
liko do izraza kot na pol javnih
sejah.

Kolone avtomobilov — delegacije se peljejo na razgovore

Prvi tajni sestanek bi moral
biti že danes popoldne. Toda Mo-
lotov je zahteval, da bo odgovo-
ril na Dullesov, Bidaultov in
Edenov govor. Tako so danes
nadaljevali propagandistično li-
citacijo, ki, mimogrede rečeno,
Dullesa ne utruja.

Na prvem ožjem sestanku bo-
dovnoči razpravljali o konfe-
renci petih in v zvezi s tem
zlasti o azijskih problemih.

Nihče ne prikriva, da se in-
teresi Francije in Velike Brita-
nije na teh dveh področjih pre-
cej razlikujejo od ameriških.
Francija ne more brezbržno gle-
dati na morebitne sovjetske po-
nudbe glede Indokine.

Nihče ne prikriva dejstva, da
je tudi Velika Britanija močno
zainteresirana na razvoju trgo-
vine z Vzhodom, zlasti pa, spričo
svojege položaja v Aziji, glede
razvoja kitajskega vprašanja.

Molotov je spet, kot že več-

krat, govoril o pomenu tržišč na
tem delu svetu. Razumljivo je,
kaj je Molotov s tem hotel po-
vedati.

Tu je opaziti čedalje močnejše
izraženo težnjo, da bi tudi obrav-
navanje nemškega vprašanja
prenesli na tajne seje, ker ne
verjamejo, da bi na na pol javnih
sejah mogli doseči kak na-
predek.

V tem sklopu je bilo danes
slišati tudi mnenje, da bi morda
bilo pametneje, če bi konferenca
na širokih, na pol javnih sejah
začela obravnavati tretjo točko

— avstrijsko vprašanje — ker
je le-to izmed vseh najlaže
rešljivo. Sodiijo, da bi morali
čimprej dognati, ali je glede
Avstrije možen sporazum, ali ni.

Jože Smole

SZ postavlja voz pred konja
meni londonski »Daily Telegraph«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) London, 3. februarja.

Na vprašanje, s katerim se je te dni ukvarjal britanski
bralec časnikov — stari ali novi Molotov? — je dobil odgovor.
»Manchester Guardian« piše:

»Gospod Molotov je bil čisto tisti stari Molotov — pole-
mičen, oster in docela negativen. Ponovno je predložil sovjetski
osnutek nemške pogodbe iz l. 1952, le s tremi amandmaji.«

Izvajanje Molotova je pahnilo
berlinsko konferenco, sodi časnik,
v potrtost. »Če se ne bo pripetil

čudež,« sodi časnik, »kaže, da je
včerajšnji sestanek krepko napo-
vedal, da v Berlinu ne bodo do-
segli nobenega napredka.«

Podobno so reagirali tudi dru-
gi britanski časniki.

Ti predlogi, meni »Daily Tele-
graph«, so pokazali, da je bil na-
predek, dosežen v prvem tednu
konference, izključno procedural-
ne narave. Sovjetski načrt o re-
šitvi nemškega vprašanja je de-
javansko »tisti načrt, ki so ga za-
hodne velesile v zadnjih dveh
letih vztrajno odklanjale.« — V
nemški zadevi, ugotavlja na kon-
cu časnik, postavlja SZ »voz pred
konja.«

V tem je res nekaj resnice.
Molotovu je, kaže, mnogo važ-
nejše, da bi ugotovil, kakšen bo
nemški voz, preden bi privolil, da
bi vpregel tudi konje. Kar za-
deva bodoči nemški voz, je so-
vjetski predstavnik na berlinski
konferenci, sodijo v Londonu,
manj gotov kot njegovi zahodni
partnerji.

Govor Molotova je pokazal,
menijo v Londonu, da se glede
bistva nemškega problema »so-
vjetska politika ni spremenila
niti za črko« (»Daily Telegraph«).
Očitno je čas proceduralnih od-
stopov in poklonov na berlinski
konferenci minil. Zunanji mini-
stri so se znašli pred bistvom
problema, ne da bi v bistvu spre-
menili svoja stara stališča.

Sicer pa se je berlinska kon-
ferenca šele začela in zunanji
ministri so se šele dotaknili bistva
vprašanja. Prve besede in prva
stališča na takšnih konferencah
pa ni nujno, da so vedno posled-
nja in dokončna.

Dušan Blagojevič

KONFLIKT V BONNU

Gre za stara nesoglasja med vlado in opozicijo v zadevah, ki se tičejo združitve
Nemčije in nemške zunanje politike, zlasti pa še evropske vojske

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Bonn, 3. februarja

Snoči je predsednik zunanjepolitičnega odbora Bundes-
taga Mayer zamudil kake pol ure na tiskovni konferenci, kar
je za nemško poslovno točnost precej nenavadno. Novinarje
je obvestil, da se odboru — v katerem so predstavniki vlade
in opozicije — ves popoldan ni posrečilo sestaviti kratkega
poročila o njegovem stališču do predlogov Molotova. Prosil
je tuje in domače novinarje, naj potpre pet minut — ki pa
so se zavlekle v domala eno uro. Jasno je bilo, da ne gre
samo za tradicionalni spor med vladno koalicijo in socialno-
demokratsko opozicijo.

Naposled sta Mayer (krščansko-
demokratska unija) in Schmidt
(socialni demokrat) stopila sku-
paj v dvorano. Medtem ko je
prvi bral poročilo, ki govori o
»razočaranju«, in se skliceval na
prejšnje sklepe nemškega Bun-
destaga, je drugi pazljivo spreml-
jal njegovo branje. Nastalo je
vprašanje: kaj je bilo na seji
parlamentarnega odbora, ki se je
je udeležil tudi kancler?

Ta podrobnost je značilna za
sedanja politično nervozo v Bon-
nu in nemški javnosti. Najmoč-
nejše je prišla do izraza v besed-
dah šefa vlade in voditelja opo-
zicije. Prvi sodi, da je Molotov
spravil berlinsko konferenco v
zagato; da je položaj brezizhoden;
da je Moskva pokazala, da

bruhnil, bonnskih političnih opa-
zovalec ni presentil. V glav-
nem gre za stara nesoglasja med
vlado in opozicijo v zadevah, ki
se tičejo združitve Nemčije in
nemške zunanje politike, zlasti
pa še evropske vojske. Ne sme-
mo pa podcenjevati niti nesogla-
sij v vladni koaliciji sami. Ugled-
ni poslanci iz vrst vladne koali-
cije se ne strinjajo s kanclerjem
Adenauerjem. Le-ti v glavnem
poudarjajo, da je Molotov na-
vedel maksimalne zahteve, in
zda se bo šele začela razprava
štirih ministrov; pripominjajo pa
tudi, da niso pripravljani na
žrtvenik popolnoma negotove ev-
ropske vojske postaviti berlinsko
priložnost, da bi prišlo do zdru-
žitve Nemčije.

Liberalni »Frankfurter Rund-
schau« oboja tiste kroge v zve-
zni republiki, ki jih je predlog
Molotova navdal s pesimizmom.
Časnik sodi, da so predlogi Edena
in Molotova samo izhodiščne
točke za razpravo.

Časnik »Die Welt«, ki je blizu
vladi, očita Ollenhauerju, da s
svojimi nasveti bonnski vladi
(naj se ne zavzema toliko za ev-
ropsko vojsko) slabši pozicije za-
hodnih zaveznikov v Berlinu.

Rade Vučević

IZ DELA ZVEZNE LJUDSKE SKUPSCINE

Pododbor za kmetijstvo bo obravnaval
zakonske osnutke o kmetijstvu

Seja se začne v ponedeljek, 8. februarja

Prva seja pododboru za kme-
tijstvo Zveznega sveta Zvezne
ljudske skupščine, ki naj bi obrav-
navala zakonske osnutke s
področja kmetijstva, je napove-
dana za ponedeljek 8. t. m. ob
10. uri dopoldne. Na dnevnem
redu je 6 zakonskih osnutkov s
področja kmetijstva. Najprej bo-
do obravnavali osnutek zakona o
prometu, zatem pa osnutek zakona
o zaščiti rastlin pred boleznimi
in škodljivci, osnutek zakona
o prometu s semeni, osnutek za-
kona o nadzorstvu nad prometom
s sredstvi za varstvo rastlin,
osnutek zakona o zaščiti domačih
živine pred nalezljivimi boleznimi
in osnutek zakona o inspekto-
rskih organov državne uprave v
kmetijstvu.

Seja tega pododboru je bila
napovedana za 5. februar, zaradi
nerednega prometa pa posamezni
člani republiških pododborov ni-
so pravočasno dobili v roke po-
trebno gradivo. Spričo tega bo

vsekakor odgojena prva seja
odbora za gospodarstvo Zveznega
sveta Zvezne ljudske skupščine,
ki naj bi bila 10. februarja. Ta
seja bo bržčas odgojena za 4 do
5 dni po napovedanem roku.

Po končanem obravnavanju v
pododboru za gospodarstvo Zvez-
nega sveta Zvezne ljudske skup-
ščine bodo osnutke poslali stroko-
vnjakom, da bi izdelali nova
besedila v smislu napotkov pod-
odborov. Odbor za gospodarstvo
bo po proučevanju družbenega
načrta obravnaval nove osnutke
zakonov o kmetijstvu.

Razen izbranih članov podod-
bora za kmetijstvo Zveznega sveta
Zvezne ljudske skupščine bodo
sodelovali pri proučevanju
zakonskih osnutkov o kmetijstvu
tudi predstavniki odbora za kme-
tijstvo Sveta proizvajalcev Zvez-
ne ljudske skupščine ter strokov-
njaki, ki so se s temi osnutki
ukvarjali.

Kongres Ljudske tehnike končan

Organizacija se bo odslej imenovala »Ljudska tehnika
— Zveza za tehnično vzgojo«

Sarajevo, 3. febr.

Danes je bil v Sarajevu za-
ključen II. kongres Ljudske teh-
nike Jugoslavije. Delegati so po
obravnavi sprejeli novi statut, ki
omogoča vsem organizacijam po-
polno samostojnost v delu. Orga-
nizacija se bo odslej imenovala
»Ljudska tehnika — Zveza za
tehnično vzgojo«. Kongres je spre-
jel sklep o ustanovitvi posebne
nagrade in blankete Borisa Kl-
diriča, ki jo bodo vsako leto po-
delili organizacijam in posamez-
nikom, najzaslužnejšim za uspeš-
no izpolnjevanje nalog in ciljev
Ljudske tehnike. Sklenili so tudi

ustanoviti tehnični muzej. Spre-
jeli so tudi predlog državnega
tajnika za narodno gospodarstvo
FLRJ Hasana Brkića, da bodo
odslej dajali posebne nagrade
učiteljem in agronomom, ki si
bodo na vasi pridobili največ
zasluga za razvoj tehnične kulture
in za povečanje zanimanja za
tehniko med kmečkimi prebival-
stvom. Na predlog posebne ko-
misije je kongres sklenil za do-
sedanje uspešno delo pohvaliti
organizacijo Ljudske tehnike v
31 okrajih in mestih ter 37 osnov-
nih organizacij.

Za predsednika glavnega od-
bora je bil ponovno izvoljen
Franc Leskošek, za podpredsed-
nika Hasan Brkić in Stjepan
Hun, za tajnika pa Slavko Filipi.
V glavni odbor Ljudske tehnike
bo vsaka republiška organizacija
in zveza Ljudske tehnike izvolila
po dva člana.

Na koncu so sprejeli resolu-
cijo o tekočih nalogah. V resolu-
ciji je kot posebno važna naloga
poudarjena potreba po povzdigu
tehnične kulture delavskega raz-
reda in vseh neposrednih proiz-
vajalcev. Važno je tudi delo na
vasi, kajti perspektivni načrt o
zbojšanju kmetijstva določa me-
chanizacijo te gospodarske panoge.
Delo z mladino mora biti posebna
skrb Ljudske tehnike. Kongres
je sklenil predlagati pristojnim
prosvetnim organom, naj bi v
učne načrte vključili najpotreb-
nejšo izobrazbo v tehnični kul-
turi. Organizacije Ljudske tehni-
ke lahko organizirajo tudi po-
sebne tečaje za ženske.

Obiska v Beogradu

Beograd, 3. febr. Predsednik
republike Josip Broz - Tito je
sprejel popoldne jugoslovanskega
veleposlanika v Braziliji Iva Vej-
voda in ga zadržal na kosilu.

Državni tajnik za zunanje za-
deve Koča Popović je sprejel
včeraj poslovilni obisk egiptov-
skega poslanika g. Mansura.

Tisoč mrtvih ob
praznovanju verskih
obredov

New Delhi, 3. febr. (Tanjug).
Prva poročila iz Alahabada pravi-
jo, da je davi pri verskih obredih
ob sotočju rek Gangesa in
Džamna umrlo okoli sto ljudi. Do
nesreče je prišlo, ko se je zasilni
most, ki je vodil k svetišču, pod-
rli. Današnja nesreča je že tretja
po vrsti. Pri njej sta bila navzoča
tudi predsednik Prasad in mini-
strski predsednik Nehru, ki sta
tudi obiskala ta kraj.

»Hindustan Times« piše, da se
je do danes številno mrtvih na
praznovanju na Alahabadu zviša-
lo na tisoč, število poškodovanih
pa na 3000. Mrtvi in poškodovani
so se bodisi utopili ali pa so bili
žrtve panike.

Samo ljudje z zastarelimi nazori lahko rečejo: za naš okraj bomo poskrbeli, za druge nam ni nič mar

Nekatere okrajne in mestne trgovske zbornice so pokazale zelo malo zanimanja za vzdrževanje vajeniških šol za trgovski kader

Za vzgojo mladega kadra trgovskih podjetij doslej ni bilo dovolj poskrbljeno. Vajeniške šole za trgovske pomočnike so slabo opremljene, poslovalskih šol pa sploh nismo imeli. Prav zaradi tega se je republiška trgovska zbornica močno zavzela, da bi vsa podjetja prispevala

za vzdrževanje vajeniških šol ter za ustanovitev in vzdrževanje dveh poslovalskih šol in abiturientskega tečaja. Prispevek, ki naj bi ga odobrili Svet za gospodarstvo, naj bi znašal en promile od prometa posameznega podjetja. Tako bi bilo mogoče z osrednjim fondom kriti tudi stroške vajeniških šol za trgovski kader v tistih pasivnih okrajih, kjer trgovske zbornice doslej niso mogle kriti letnih stroškov. V takem precej težkem položaju so vajeniške šole v Novem mestu, Brezicah in še ponekod drugod. V zvezi z odobritvijo tega prispevka v osrednji fond so se pokazale pri nekaterih trgovskih zbornicah kaj čudne, socialističnemu pojmovanju tuje, nenapredne in škodljive tendence. Največ ugovorov proti prispevku je bilo čuti s strani celjske trgovske zbornice. Dne 14. januarja je zbornica poslala pismen protest Sekretariatu za gospodarstvo, naslednji dan pa so razpravljali o tej zadevi na daljši seji. Utemeljitev, da je prispevek ena promila od prometa posameznega podjetja previsok ter da bo to vplivalo na cene v trgovski mreži, je hudo za lase privlečen, saj pomeni pocenitev ene promile na 1000 din komaj 1 dinar. Toda iz dolge razprave lahko zberemo, da celjski trgovinski zborerice le to ne diši, da bi prispevali kaj za vajeniško šolo v pasivnih okrajih. Najbrže je prav zaradi

tega celjska zbornica o svojem mnenju glede prispevka obvestila tudi samo tiste zbornice, ki so doslej krile potrebe šolstva v svojem okraju, ne pa na primer črnomeljske in drugih, ki so pasivne.

Pa tudi pri nekaterih drugih trgovskih zbornicah je bilo ob tem problemu opaziti tendenco, da bi sicer prispevali določeno vsoto, toda le za šolstvo svojega področja. Razume se, da zaslužijo taki pogledi skrajno kritiko. Le kako naj utemeljimo, da bi bilo prav, če bi imeli vajenci ponekod, kjer dosega podjetja velik promet, najrazličnejše ugodnosti, v drugih krajih pa naj bi še naprej te šole le živovarile ob skrajnem pomanjkanju najnujnejšega. M. N.

60 obolenj za paratifusom v Štorah

Celje, 3. februarja.

Pri nedavni nenadni epidemiji paratifusa v Štorah je zbolelo 60 učencev vajeniške šole in en del osebja uprave. Po podatkih, ki smo jih prejeli od zdravstveno preiskovalnih organov v Celju, je bil vir okužbe v nehygienično urejeni vajeniški menzi. Preiskava je ugotovila, da je vse kuhinjsko osebje, razen neke ženske, okuženo s klicami paratifusa. Ker so učenci prišli v Štore iz raznih krajev Slovenije šele po novem letu, niso bili cepljeni proti tifusu in je bila zato njihova sprejemljivost za paratifus toliko večja.

Sedaj se zdravijo v celjski bolnišnici in v oddvojenih prostorih Kovinarske šole v Štorah. Menza je sedaj zaprta, prav tako pa je celjska sanitarna inspekcija prepovedala nadaljnje obratovanje občinske klavnice. F. K.

Skrbi in težave zaradi nalezljivih bolezni

Otroci z mumpsom ne bi smeli v šole — Ljubljanske osnovne šole so prenatrpane

Letošnjo zimo imajo starši v Ljubljani precej skrbi. Oktobra, novembra in decembra lani se je močno razpasla škrlatinka — na otroce v zelo lahki obliki — razširila pa so precej tudi ospice in norice. Zaradi škrlatinske so posamezne šole kot na Vrtaču, Ledini in v Mostah konec decembra tudi zaprli za nekaj dni. Ukropi niso bili zaman in kot smo zvedeli, je bilo od 25. decembra pa do danes prijavljenih le še 22 primerov te bolezni in to večinoma pri otrocih, ki še ne obiskujejo šole. Toda brž ko so odprli šolska vrata po semestralskih počitnicah, se čujemo za novo nadlogo — mumps. To ni huda bolezen in Mestni fizikat ne vodi posebne evidence o njej, v kolikor ne gre za bolj množičen pojav med osnovnošolsko mladino. In prav večeraj so javili iz šole Frana Levstika na Šentjakobskem trgu, da je pri njih zlasti v prvih in tretjih razredih izostalo okrog 80 otrok zaradi te bolezni.

Na tej šoli pa tudi na drugih, kjer se je mumps pojavil, so učitelji opazili, da precej starejši brezskrbno pošilja otroke v šole tudi še potem, ko imajo le-ti že jasne znake bolezni — bolečine v grlu in otečen vrat. Vsekakor je ta malomarnost zagražila, da je bolezen zavzela večji obseg. Mislim da bo prav, če opozorimo starše, da taka malomarnost ne vodi k dobremu.

V raznih otroških ustanovah, kot so jaslice, vrtači in DID je stanje glede nalezljivih bolezni še kar poveljavno. Zlasti vrtači in DID se lahko pohvalijo, da primerov nalezljivih bolezni skoraj ni bilo. V jaslicah na Kerankovi cesti pa prebalevajo ospice, medtem ko sta bila na Reševski cesti v jaslicah samo dva primera škrlatinske.

Ko letos ugotovljamo ne preveč povoljno bilanco nalezljivih bolezni med osnovnošolsko mladino, nujno trčimo ob problem, ki smo ga v listu že večkrat obravnavali. To je vprašanje ureditve prostorov na ljubljanskih šolah. Tekoče šolske leto so se v prve razrede vpisali otroci 1946. letnika, ko je bil povzročitelj bolezni v Ljubljani večji kot prej. Tako se je zgodilo, da so šole, kot smo bili opozarjali že vnaprej, zasedene daleko preko svoje kapacitete. Na Vrtaču je na primer 10. in 11. prvih razredov, na Ledini 10. in 11. v Mostah

v prvih razredov. Dopoldanski pouk končuje otroci okrog pol dvanajste ure, popoldanski se začneja ob pol dveh. Jasno je, da se v takih primerih ne da razredov dobro prezračiti in nato zopet primerno ogreti. Povrno veda tudi vpliva na zdravje otrok ter pospešuje širjenje raznih nalezljivih bolezni. Če je že sedaj tako, se nehoti sprašujemo, kako bo v jeseni, ko bo naval na šole še večji z ostrom na velik dvig rojstev 1947. leta.

Ze samo suh račun bo pokazal, da imamo z zdravljenjem bolezni četrkrat večje stroške, kot pa bi jih imeli z eventualno gradnjo novih šol ali ureditvijo novih razredov v kakih primerljivi stavbah, če odštejemo življenjsko nevarnost, ki grozi otrokom, če bi se kdaj pojavile nalezljive bolezni v hujših in težjih oblikah. M. N.

Od 180 do 300 dinarjev dnevno

naj bi dobivali člani sindikata za letni dopust namesto dosedanjih ugodnosti

Kakor je zvedel Jugopress iz dobro poučenih krogov, gre razprava o popustu za letni dopust h koncu. V tej razpravi prevladuje mnenje, naj bi dobil vsak koristnik letnega dopusta 180 din denarnega nadomestila v glavni sezoni, 300 din pa izven glavne sezone. Pri razpravi o teh vlogah so bili nekateri mnenja, da bi bilo treba te vsote popraviti v toliko, da ne bi presegle 50% dnevnih penzionskih cen. To bi se namreč v izven sezonskih mesecih nujno zgodilo, saj se v manjših hotelskih obratih v pred in po sezoni dnevni penzion giblje okoli 500 din.

Zgornje stališče je že na pol osvojeno, prav tako pa je tudi

skoraj že osvojeno stališče, da bi vsak koristnik letnega dopusta dobil ta denarni prispevek za dopust le za toliko dni, kolikor bi jih preživel v letovišču oziroma v zdravilišču. Te ugodnosti pa ne bi imeli dopustniki, ki bi hoteli svoj letni odhod preživeti v večjih središčih kot n. pr. v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani itd. (pripomnimo naj, da bi s tem pa nehoti napravili krivico tistim, ki kako drugače prebijejo dopust in se v letovišču, na primer v planinah). V razpravi pa še ni bilo dokončno osvojeno stališče glede prispevkov za dopust študentom. Skoraj gotovo je, da bodo na železnici imeli dopustniki iste ugodnosti kot doslej.

45 posebnih vlakov za Planico

Ljubljana, 3. febr.

Za letošnji Planiški teden, ki je hkrati 20-letnica tradicionalnih smučarskih skokov v Planici, vlada že sedaj veliko zanimanja. Zato je Direkcija železnice odstopila organizatorjem kar 45 posebnih vlakov, ki bodo v dnevih 12., 13. in 14. februarja poleg rednih vlakov vozili iz vseh strani Slovenije in Jugoslavije v Planico. Ze sedaj je prijavljenih nad 10.000 obiskovalcev. Posebni vlak so si že sedaj zagotovili tudi ljubitelji planiških skokov iz Zagreba. K. M.

Proslava 20-letnice smrti planinca Julija Kugyja v Beljaku

Ljubljana, 3. febr.

Kulturno-prosvetni urad skupno z avstrijskim planinskim društvom v Beljaku je povabil na komemoracijo 20-letnice smrti slovenskega planinca Julija Kugyja, ki bo v petek 5. februarja v Celovcu, tudi predstavnike planincev iz Slovenije. Planinsko društvo Ljubljana-Matica se je temu povabilu odzvalo. K. M.

VSE BOLJ PREVLAĐUJE MNENJE, NAJ BI BILA

Ljubljana razdeljena na občine

Glede velikosti posameznih občin bodo povedali ljudje svoje mnenje na bližnjih zbiorih volivcev

Na včerajšnji seji komisije za občine MLO Ljubljana so napravili znaten korak naprej v tem, ali naj bo tudi Ljubljana po vzoru Beograda in Zagreba razdeljena na občine. Kot je znano, je posebna komisija, ki so jo sestavljali ljudski odborniki Mravljec Božo, tajnik MLO Šivic Silvo in šef pravnega odseka Goslar Branko, obiskala Zagreb in Beograd ter se na licu mesta seznanila s problemi v zvezi z občinami. Na včerajšnji seji so razpravljali o obsežnem poročilu te komisije. Nato so po daljši diskusiji sprejeli načelni sklep, da naj se tudi področje Ljubljane razdeli na občine. Osnovni motiv tega je družbeno-političnega značaja; z ustanovitvijo občin bo v lokalni upravi sodelovalo lahko večje število državljanov, volivci pa bodo imeli večji in boljši stik s svojimi ljudskimi odborniki. Občine na področju Ljubljane bi imele vse enak značaj in torej ne bi bilo razlik med perifernimi in občinami v ožjem mestnem področju. Najbolje mestno središče bi tvorilo samostojno občino.

Glede velikosti posameznih občin komisija še ni sprejela nobenih podrobnih sklepov. Pač pa je osvojila načelo, da za občine ne sme biti odločilno število prebivalcev in da zato ni treba Ljubljane razdeliti na občine, ki bi imele vse približno enako število ljudi. Pač pa bo treba v teritorialnem pogledu meje med posameznimi občinami določiti tako, da skupnosti, ki so se razvile v teku časa in ki predstavljajo neko zaokroženo celoto, ne bodo razbite. Glede velikosti posameznih občin bodo svoje pripombe izrazili volivci na bližnjih zbiorih volivcev, zato bo dokončno odločitev o mejah med posameznimi občinami in sploh o njih številu komisija za občine sprejela nazadnje.

Najvažnejše pa je vprašanje kompetenc novih občin. V Zagrebu in Beogradu so na občine prenesli z mestnega ljudskega od-

bora številne kompetence. Komisija Mestnega ljudskega odbora Ljubljane pa se je načelno zednila, da je treba prenos kompetenc na občine izvajati postopoma. Katere kompetence bi občine že takoj ob ustanovitvi prevzele, komisija še ni določila. Načelniki posameznih oddelkov Mestnega ljudskega odbora bodo do prihodnje seje, ki bo v soboto 6. februarja 1953, pripravili predloge o tem, katere kompetence s področja njihovega resora naj bi prevzele občine, upoštevajoč pri tem predvsem kompetence, ki so jih v Beogradu in Zagrebu že prenesli na občine. V zvezi s tem bo treba proučiti še finančno vprašanje glede upravnega aparata, ki naj bi ga imele nove občine. Prav tako bodo o kompetencah novih občin izrekli svoje mnenje še volivci na svojih zbiorih. R.

Reorganizacija sindikalnih podružnic v Ljubljani

Ljubljana, 3. februarja.

Hkrati z letnimi občinskimi zbori in volitvami sindikalnih vodstev pripravljajo letos vse podružnice manjših kolektivov tudi temeljito reorganizacijo. Gre namreč za združevanje sindikalnih podružnic, ki prav zaradi premajhnega števila članstva niso mogle razviti živahnejšega sindikalnega dela. Tudi principi delavskega samoupravljanja, kulturno in ideološko delo in delovna zaščita so bili čestokrat kršeni prav zaradi familiarnosti in drugih slabosti manjših kolektivov. Zato člani sindikatov na sedanjih občinskih zbiorih povsod z zadovoljstvom sprejemajo predlog o združevanju. V večje sindikalne podružnice se združujejo zlasti obrtniki, gostinci, trgovci in drugi člani sindikatov iz majhnih podjetij. Število podružnic sindikata trgovske stroke, kjer so imeli že več kot polovico občinskih zborov, se bo zmanjšalo za štirikrat. Prej je bilo na področju mesta 66 sindikalnih podružnic, sedaj pa bodo imeli le 17 podružnic s približno 90 pododbori, ki bodo imeli vse pravice kot prejšnje

Ponos državljanov mi ne da, da ne bi protestiral

Tovariš urednik!

Upam, da ne boste »vrgli v koš« to pismo, ki vam ga pišem, ker bi kot državljan rad povedal svoje mnenje o tedniku »TT«.

Se, ko je izhajal njegov prednik »PP«, se mi je dogodilo, da nisem poznal vsebine neke številke lista, v kateri je mladina našla mnogo zanimivosti in želela nekaj dopolnilnih pojasnil. Odtelej precej pogosto kupujem PP oziroma sedanji TT, k temu pa me vzpodbuja tudi vsiljiva reklama v radiu. Ne zamerite, da vežem PP in TT v enem stavku: med njima ni razlike, razen v naslovu. Morda je TT v nekem oziru še slabši.

Tednik izhaja v velikanski nakladi. Prepričan sem, da je med bralci v večini mladina. Bero ga zelo radi, ker buja fantazija razvijajoče se mladine najde v tem tedniku tudi tisto hrano, ki je druge ni dobiti, vsaj ne v tako servrirani obliki. Ima zanimive prispevke, ki v naslovih kažejo pravo senzacionalnost, v vsebini pa močno poudarjajo prav tiste beležke, ki odkrivajo nebitvene elemente iz življenja v nepravilni meri in luči. Ne vem, ali imajo TT-jevi dopisniki tako malo vzgojnega smisla, ali pa je v njihovem načinu poročanja ta smer namerna.

Ponos državljanov na našo, v svetu spoštovane domovino mi ne da, da ne bi protestiral proti tisti dudi, da ne bi protestiral proti temu. Poglejmo samo zadnjo številko, pa boste videli že v naslovu senzacionalno vest, kako v Jugoslaviji še vedno prodajajo mlado dekleta. Pisec članka je izkristil javni protest državljanov, da ga je razpihil in prikazal kot osrednje senzacionalno odkritje lista. Mar bi pisec pogledal resnič v očih in se vprašal o korekturah takih pojmovanj, pa bi odkril moralno preteklosti svojim bralcem v naši luči, brez zaključnih fraz in storil bi vsaj koristno dejanje. Tako pa daje v zobe tistim, ki jim naš razvoj ne pripada, še take banalne pripombe z »moralno netočnostjo. Če bi se nalistano tako graditi in krepiti socialistična zavest, potem bi pridobitve NOB prav kmalu zapravili.

Berimo dalje prispevek iz Londona »Pozdravljen, Piccadilly« z zgodbo o pouličnih pozdravljih, berite šolo »Brez naslova« na 3. strani! Tudi pismo iz Beograda s svojo beležko »V Majesticu«, »In podzemlje« ni daleč od tega. Kdor količkar ve o Londonu ali Beogradu, ali ga celo pozna, ve za polno zanimivosti, ki bi bralce zanimalo, obenem pa vsaj koristno in vzpodbudno vplivale.

Tudi izbor slik gornje potro-

fuje.

Da ne bi dolgovali, bi rad dodal le še to, da morajo čitati ljudje v uredništvu TT vsaj odgovornost do tega, kaj oblikujejo misljenje svojih bralcev, posebno mladih ljudi. Ali so na partizanske zgodbe povsem pozabili? Ali ne bi kazalo približiti kakšne izvodnje potopisa, opise resnične vzgojne življenja tujih in domačih pokrajini, borbo ljudi za demokracijo, napredek tehnike v proizvodnji itd. Toda, to terja značajne geografije, ekonomike, zgodovine, družbenih ved — to morajo imeti vsaj v osnovi, če imajo biti koristni. TT bi moral postati učitelj, svetovalec, hkrati pa vir zdravne vse bolj in bolj odnaka. Avguština Lah, ravnatelj gimnazije, Kamnik

Veljko Petrović odlikovan

Z ukazom predsednika republike je bil odlikovan ob 70-letnici življenja in 50-letnici književnega, umetniškega, kulturnega in javnega delovanja V. Petrović.

»EKONOMSKA POLITIKA«

objavlja v svoji današnji številki članke:

- Mirnejše, solidnejše, bolj vsestransko Osnovna načela predpisov o gospodarskem sistemu
- Predlog plana pred skupščino
- Problem proizvodnje in potrošnje rezanega gradb. lesa
- Obračunski plačni sklad, tarifni pravilnik in kalkulacija
- Sindikati in plačni sistem
- »Enostransko gledanje na razvoj komunee
- Zunanja ekonomska politika ZDA
- Nemška marka delno konvertibilna

Prav tako prinaša naslednje beležke in komentarje: Delo Ljudske skupščine, Prvi rezultati reorganizacije trgovske mreže, Podatki o elektrifikaciji naselij v Srbiji, Nedostaki, Daljnovid Lukavac—Zvornik, Trsteniški kanal, Inštitut za elektrovezve ustanavlja podjetje, Ustanovna skupščina Zvezne industrijske zbornice, Hmeljarji zahtevajo zagotovitev cen, Predvideno je povečanje industrijske proizvodnje v sornorskem okraju, Zunanjetrgovinska aktivnost, Opozarjamo na takšno pisanje, Iz Zvezne društev ekonomistov Jugoslavije.

Poleg tega prinaša v svoji stalni rubriki »Iz gospodarske statistike« tabelarne pregledne o stanju potrošniških kreditov v decembru 1953.

DEVIZNI TEČAJI DNE 3. FEBRUARJA

Valuta	Ljubljana	Zagreb	Sred. drž.	Ažio v %
1 ameriški dolar	800.—	800.—	802.94	167.65
1 angleški funt	—	2.400.—	2.599.05	185.60
100 nemških mark	20.862.44	—	20.876.18	192.27
100 belg. frankov	1.660.—	1.800.—	1.761.54	169.53
100 franc. frankov	231.14	240.—	19.509.03	181.45
100 švic. frankov	19.500.—	19.000.—	130.—	170.83
100 ital. lir	—	130.—	115.67	153.64
100 Lit STO	114.—	120.—	20.024.45	108.95
100 holand. forintov	20.029.69	20.018.51	1.800.—	164.06
1 egipt. funt	—	—	792.18	140.—
1 obr. dolar Avstrija	—	798.—	720.—	83.74
1 obr. dolar Danska	720.—	720.—	550.04	118.11
1 obr. dolar Finska	555.—	—	654.32	107.91
1 obr. dolar Grčija	—	650.—	625.74	100.—
1 obr. dolar Turčija	625.—	626.76	—	—
1 obr. dolar Brazilija	—	—	—	—

Pripomba: Prometa din 52 milijona, večji zaključki v nem. markah in USA dolarjih (prodajalec Rudnik živega srebra, Idrija) ter obr. dolarjih Finska (prod. Alpina) Pod vplivom porastu srednjih tečajev so tečaji na današnjem sestanku nekoliko porasli, zlasti švic. frank. Neopredano je ostalo DM 21.400.— in Lit 2 mil. 899.000.— radi previsokega limita.

Gilgortije Jovanović

Doba pred prvo srbsko vstajo

(Nadaljevanje članka, ki je bil objavljen v torek)

Dahije so vzeli ferman turškega paše in ga skrbno proučili. Zanimalo jih je zlasti, o kakšni tuji vojski govori paša. Menili so, da bi bila samota, če bi poklical na pomoč Nemce, še večja pa, če bi se obrnil na Moskvo. Po dolgem posvetovanju so sklenili poklicati vse kneze in obrtnike. Toda stvarnost je obrnila zadevo drugače. Vrenje med ljudstvom je bilo mnogo nevarnejše, kakor so dahije mislili, knezi pa so tudi imeli v ljudstvu močno zaslobmo, da jih še tako nenaden udarec ni mogel presenetiti. Položaj je bil že tak, da bi zadostovala najmanjša iskra, pa bi izbruhnila vstaja.

Namesto da bi gasili iskro gneva med ljudstvom, pa so jih dahije sami netili, ker so bili pač tako nespametni, da niso vedeli, da kdor seje burjo, požanje vihar. Najmanj pa so slutili, da bodo sami prve žrtve lastnega početja. Žal so v prvih spopadih, ko se vstaja pravzaprav še ni bila

začela, padli najboljši in najbolj ugledni voditelji ljudstva. To je bila za vstajo velika izguba. Uporniki so z velikimi težavami izvolili voditelja vstaje — odločitev za Karadžordja je bila prvotno samo taktična, časasna.

Januarja 1804 so dahije naročili svojim pandurjem, naj vsak izbere svojega kneza in ga ubije. Mehmed aga Fočić je zaradi večje varnosti sam prišel v Valjevo, da bi tam z zvijačo privabil Nenadovića, Birčanina in Grbovića ter jih ubil. To se mu je tudi posrečilo, ker je znal svoj naklep s pravo orientalsko zvijačo prikriti. Pred tragično smrtjo je iz Nenadovića spregovoril državnik. Srbskemu ljudstvu je sporočil, naj Turkom ne verjame več. Na poti na morišče je izrazil željo, da bi umrl junaške smrti. Prosil je, naj ga pobijejo s sabljo, kakor umirajo junaki. »Vedi pa,« je rekel Fočiću, »da se ti bo moja kri maščevala.« Na morišču se je oglašil v njem ljudski govornik. Hotel je nagovoriti zbrano ljudstvo, pa so mu to preprečili. Vedoč, kdo je njegov morilec, in

pa da bi pomiril zbrano množico, je dovolil, da so kakor v opravičilo njegovega dejanja prebrali na majorja Mitezerja naslovljeno pismo.

Tako sta umrla Nenadović in Birčanin. Njuna junaška smrt v pokolu knezov ni osamljena. Skoraj vsi so umrli kot junaki. V Zeoibh so Turki zahrbtno ubili kneza Stanoja. Njegov nečak Nikola pa je enega krvnika na mestu ubil. Ko je hotel navalliti še na druga dva, mu je ljudstvo to preprečilo, ker se je bilo strašnega maščevanja. Janko Gagić se je skrtil pred Turki. Toda ujeli so njegovega sinčka in zagrozili očetu, da ga bodo ubili, če se ne javi. Gagić se je seveda takoj javil. Turki so njegovega sinčka izpustili, njega pa na mestu ubili. Marka Carapića so ubili Turki na domači svečanosti. Tudi tu je takoj spregovoril družinski gnev. Brat predloga, legendarni Vasa Carapić, je takoj odšel v hajduke in se Turkom za bratovo smrt krvavo maščeval.

Pokola knezov dahije niso prav preračunall. Posledice so

DANES PO SVETU

»...in tiste države...«

Vjačeslav Molotov se muči te dni v Berlinu kot vodja sovjetske delegacije na konferenci štiri. To je tretja diplomatska turneja Molotova v to nemško mesto. Prva je bila po zaključku pakta Hitler-Stalin. Druga nam prisostvovala potpisovanju konference. Tretja še traja. Njene svedove ni mogoče preleteti, kakor rečimo, preden prve ali druge, lahko pa že povzročimo o nekaterih momentih.

Molotov je imel v zadnjih osmih dneh več govoro. V ponedeljek je predlagal konferenci tudi svoj osnutek mirovne pogodbe z Nemčijo. O njej iz njegovih govoro in o predloženem osnutku je bilo že dosti govoro. Vendar je podrobnost, ki zasluži, da jo posebej zabeležimo. Nanaša se namreč na države, ki naj bi sodelovale v pripravljani mirovni pogodbi z Nemčijo. Po Molotovu: »Združeno kraljestvo, Sovjetska zveza, ZDA, Francija, Poljska, CSR, Belgija, Nizozemska in tiste države, katerih oborožene sile so se udeležile vojne proti Nemčiji.«

Med naštetimi državami ni Jugoslavije. Gospod Molotov nas je uvrstil med »in tiste države«. Sodi, da so osovobodilne oborožene sile naše države samo »sodelovale v vojni«. No, pač nismo imeli sreče, da bi se znašli v družbi tistih osmih držav, katerih državljanje v boju proti fašizmu je bilo tako pomembno, da jih je sovjetski zunanji minister imenoval v svojem uradnem dokumentu. Morda nam bodo odrekli, da smo preobčutilji, kajti konec koncev ni lahko preizkušati tehničnih prispevkov posameznih držav v takih vojni, kakršna je bila druga svetovna vojna. Toda vendarle so merila, ki so bila že od nekdaj za ljudi nedotakljiva. To so človeška življenja. V boju proti fašizmu je dalo svoja življenja milijon 700.000 Jugoslovancev. Vsekakor je Jugoslovanci je padel v borbi proti okupatorju. Ta država je imela naša država je dala SZ od svojih 200 milijonov ljudi, če jih primerjamo z 1.700.000 naših žrtvev proti 15.000.000, kolikor prebivalcev je imela naša država. Seveda so bile za vsak narod vedno največje lastne žrtve. Toda tudi civilizirani svet je sprejel kot svojo visoko moralno obveznost, da bo cenil žrtve drugih narodov. Mi smo vedno tako ravali, kar zadeva žrtve SZ v minulih vojnih. Molotov žal nima smisla za takšno čustva, kadar gre za jugoslovanske narode in njihove izgube.

Cepprav je Molotov to pot prispel v Berlin brez Stalina, kaže, da popokovina med njima še ni prerezana. Na račun zunanje-političnih spekulacij počena nekaj, zaradi česar bi moral zardeti od sramu. Da, tu se je še enkrat manifestirala stara praksa zanikanja jugoslovanske narodnoosvobodilne borbe. Tokrat se pa to dogaja na mednarodni konferenci, od katere narodi pričakujejo, da bo prispel k utrditvi miru na svetu. Zato je vsekakor ta poskus Molotova še bolj grob primer brezobzirnosti neke nemirovljubne politike.

Toda ta »akcija« se bo, kot vse poprejšnje, nepravno zaključila. Zgodovina je dejstva skrbno zapislava. Spominja se, da se je v Jugoslaviji junsko borilo vse ljudstvo in da se ni samo »udeležilo«, in steer anostimo, vojne, kot pravi Molotov. Spominja se tudi tega, da so enote NOVJ vzele nase nekaj desetih fašističnih divizij, in sicer takrat, ko so Hitlerjeve armade oblegale Moskvo in Stalingrad. Narod SZ ne morejo pozabiti, da je v tistih dneh prav NOVJ bila edina oborožena sila na evropski celini, ki je pomembno in učinkovito junsko pomagala sovjetski vojski.

Morda bo ta podrobnost v sklopu burnih debat o mnogih velikih sodobnih vprašanjih ostala neopazena. Vendar je pomembna za nas vsaj kot še ena ilustracija sovjetske zunanje politike, ki nosi vse značilnosti velikodrjavne hegemonistične sile.

Dogodki v Siriji

Te dni tisk po svetu čisto omenja dogodke v Siriji. Vsa zadeva se je začela za januarja, ko je sirijska vlada objavila poročilo, da je v Damasku aretirala skupno voditeljev razpisanih političnih strank. Predsednik republikanske stranke, Predsednik o. tem poslani general Šišakli je narodni, v kateri je navedel razloge za stališno vladno akcijo. Dejal je, da so stališni politiki razvijali negativno in protijudsko dejavnost.

tem, da so našli dokumente o zaroti, katere namen je bil strmoglaviti sedanji režim in vzpostaviti britansko-ameriško vlado.

Agencijska poročila o položaju v Siriji so čisto protislovna. Drži pa, da so hoteli voditelji razpisanih političnih strank reorganizirati politični zakon o reorganizaciji političnih strank dovoljuje tudi predstavnikom starih strank legalno delo. V času 17 nove sirijske ustave je zagotovljena pravica do ustanovitve političnih strank in delovanja v njih pod pogojem, da so cilji le teh zakoniti, sredstva miroljubna, statuti demokratski. Toda stari politiki so hoteli to izrabiti po svoje.

Adib Šišakli

Šišakli je dejal, da so začeli izvajati politično akcijo pod identiteto starih strank, imeli so tajne seje, tiskali letake, hujskali prebivalstvo na upor in izkoriščali nacionalistična čustva študentov. Zato so morali izdati nagle ukrepe.

Na temelju skopih poročil in obvestil, s katerimi razpolagamo, je videti, da gre za dogodek širšega obseva, bolj rečeno, za poskus zarote. V katerih delih Sirije je prišlo tudi do spopadov in ponekod so mononški častniki osvojili tudi mesta. Središče dejavnosti je v provinci Su. Pri demonstracijah, ki so tam izbruhle, so varnostni organi uporabili tudi strelna orožja.

Šišakli je dejal, da so začeli izvajati politično akcijo pod identiteto starih strank, imeli so tajne seje, tiskali letake, hujskali prebivalstvo na upor in izkoriščali nacionalistična čustva študentov. Zato so morali izdati nagle ukrepe.

Na temelju skopih poročil in obvestil, s katerimi razpolagamo, je videti, da gre za dogodek širšega obseva, bolj rečeno, za poskus zarote. V katerih delih Sirije je prišlo tudi do spopadov in ponekod so mononški častniki osvojili tudi mesta. Središče dejavnosti je v provinci Su. Pri demonstracijah, ki so tam izbruhle, so varnostni organi uporabili tudi strelna orožja.

Toda nekateri agenti so v svojih poročilih težili za tem, da bi povzeli pravo stanje. Pisali so o krvavih incidentih, o tem, da pripravljajo za informacije št. Sirijska direktorja katerem je rečeno, da so takšne vesti zlonamerne in izmišljene.

Čisto nekateri krogi hočejo pričeti kazati, da so razmere v Siriji katastrofalne, da je vlada generala Šišaklija sirijskega ljudstva.

Po drugi strani je zanimivo pisanje kairskega časnika »Al Gumhurija« o

KRIZA ITALIJSKE VLADE

Einaudi nadaljuje s posvetovanji

Razgovori so še daleč od konkretnih sklepov — Demokristjani še niso predlagali nobenih programskih koncesij — Čedalje več težav, ki preprečujejo ustanovitev koalicijske vlade

Rim, 3. febr. (Tanjug) Predsednik italijanske republike Einaudi je danes nadaljeval posvetovanja in sprejel voditelje parlamentarnih skupin. Najprej je sprejel prvaka KP Togliattija in Scoccimaro, ki sta ga opozorila na kršitev ustave, ki jo je napravil Fanfani, ko je napovedal v svojem programu fronto Einaudi sprejel predstavnike liberalcev in neodvisnih, voditelje monarchistične skupine v senatu in naposled neofašistične predstavnike.

strank delovati proti ustavi. To pa nasprotuje namenom in težnjam generala Šišaklija, ki je stare stranke prav zato razpustil, ker so bile oporišča tujih vplivov, in razpustil jih je zato, da bi temu vplivu odrezal korenine.

Levi socialni demokristjani sodijo, da bi udeležba v koalicijski vladi z demokristjani pomenila propad. Ne verjamejo, da bi koalicijska vlada mogla rešiti globoke socialno gospodarske

probleme in zato pričakujejo, da bi se protesti volivcev zoper težavne razmere v državi obrnili tudi proti socialnim demokristom kot vladni stranki, kar bi socialnodemokratske volivce usmerilo k Nemlju.

Domnevajo, da bo čedalje več takšnih težav, ki preprečujejo ustanovitev koalicijske vlade demokristjanov, socialnih demokristov, liberalcev in republikancev. Čeprav jih bi tudi premagali, koalicijska vlada vendar ne obeta, da bo dovolj trdna, da bi se dlje mogla postaviti po robu socialni, gospodarski in politični krizi.

probleme in zato pričakujejo, da bi se protesti volivcev zoper težavne razmere v državi obrnili tudi proti socialnim demokristom kot vladni stranki, kar bi socialnodemokratske volivce usmerilo k Nemlju.

Domnevajo, da bo čedalje več takšnih težav, ki preprečujejo ustanovitev koalicijske vlade demokristjanov, socialnih demokristov, liberalcev in republikancev. Čeprav jih bi tudi premagali, koalicijska vlada vendar ne obeta, da bo dovolj trdna, da bi se dlje mogla postaviti po robu socialni, gospodarski in politični krizi.

Levi socialni demokristjani sodijo, da bi udeležba v koalicijski vladi z demokristjani pomenila propad. Ne verjamejo, da bi koalicijska vlada mogla rešiti globoke socialno gospodarske

probleme in zato pričakujejo, da bi se protesti volivcev zoper težavne razmere v državi obrnili tudi proti socialnim demokristom kot vladni stranki, kar bi socialnodemokratske volivce usmerilo k Nemlju.

Z VSEH STRANI SVETA

ZAHODNA NEMCIJA

Ollenhauer pri Connantu

Berlin, 3. febr. Zahodnonemška časopisna agencija poroča, da se je ameriški visoki komisar v Nemčiji James Connant sestel sinoči z voditeljem zahodnonemške socialnodemokratske stranke Erichom Ollenhauerjem. Na sestanku sta obravnavala številne probleme, ki izvirajo iz dosedanjega poteka berlinske konference.

VELIKA BRITANIJA

S sestanka finančnih ministrov v Sidneyu

London, 3. febr. (AFP) Britanski finančni minister Buttler je v Spodnjem domu izjavil, da so se finančni ministri Britanske skupnosti narodov na konferenci v Sidneyu sporazumeli o tem, da je zdaj smotno vzeljaviti še drugo politiko razen tiste, katere bistvo je v sproščanju izmenjave in plačil med dolarjskim področjem in ostalim svetom.

NEURJA V EVROPI IN SEVERNI AFRIKI

London, 3. febr. (Reuter) V Evropi in Severni Afriki še vedno divja neurje. Sneg in mraz je v Alžiru terjal 18 smrtnih žrtve. V Nemčiji je sedem potnikov zamrznilo v vlak, ki zaradi zametov in zamrznilo je lokomotive ni mogel nadaljevati poti.

»Daily Telegraph« napada egiptovsko vlado

London, 3. febr. (AFP) Davišnji »Daily Telegraph« je ostro napadel egiptovsko vlado, češ da je kriva »bojev, ugrabitev in napadov na brit-

AVSTRALIJA

Proti obrambnemu načrtu Nove Gvineje

Sidney, 3. febr. (AFP) Avstralski je sklenila obvestiti ameriško vlado, da ne bo privolila v udeležbo v obrambnem načrtu Nove Gvineje, kolikor bodo Japonci povabili, naj kakor koli sodeluje pri tej obrambi.

AVSTRALIJA

Proti obrambnemu načrtu Nove Gvineje

Sidney, 3. febr. (AFP) Avstralski je sklenila obvestiti ameriško vlado, da ne bo privolila v udeležbo v obrambnem načrtu Nove Gvineje, kolikor bodo Japonci povabili, naj kakor koli sodeluje pri tej obrambi.

»Daily Telegraph« napada egiptovsko vlado

London, 3. febr. (AFP) Davišnji »Daily Telegraph« je ostro napadel egiptovsko vlado, češ da je kriva »bojev, ugrabitev in napadov na bri-

ZDA

Kredit McCarthyjevi podkomisiji

Washington, 3. febr. (AFP) Ameriški senat je odobril kredit v znesku 24.444 dolarjev za delo podkomisije za preiskave, kateri načeluje senator McCarthy. Proti je glasoval edino demokratski senator Fulbright.

FRANCIJA

Demanti afganistanskega veleposlaništva

Paris, 3. febr. (AFP) Afganistansko veleposlaništvo v Parizu je objavilo uradno poročilo, v katerem odločno zanika vesti, da je SZ zahtevala od Afganistana letalska oporišča. V poročilu je rečeno, da so takšne vesti popolnoma neutemeljene.

INDIJA

Huda nesreča ob Gangesu

New Delhi, 3. febr. (AFP) Danes je v bližini Allahabada prišlo do hude nesreče, pri kateri je bilo 50 ljudi ubitih. Romarji so namreč množično drli proti reki Gangesu, da bi opravili obred očiščenja. Ogromna množica je potopila nad 50 ljudi, večidel šansk in otrok.

ISLANDIJA

Pogajanja z ZDA

Kopenhagen, 3. febr. (AFP) Na pobudo islandske vlade so se začela islandsko-ameriška pogajanja o nekaterih spremembah obrambnega spora zuma med obema državama. Island se zlasti zavzema za to, da bi nekaj sto tujih delavcev zamenjali z domačini. Gre pretežno za Amerikance, ki so zaposleni na letališču v Reykjaviku in pri delih za postavitve radar-

KENIJA

Smrtna obsodba

Nairobi, 3. febr. (Reuter) Eneza izmed voditeljev gibanja Mau Mau Vahuri Itote, ki je znan pod imenom »general China«, so obsodili na smrt. V obtožnici trdijo, da je poveljeval skupini 4000 oseb in da je ilegalno imel orožje in strelivo.

ISLANDIJA

Pogajanja z ZDA

Kopenhagen, 3. febr. (AFP) Na pobudo islandske vlade so se začela islandsko-ameriška pogajanja o nekaterih spremembah obrambnega spora zuma med obema državama. Island se zlasti zavzema za to, da bi nekaj sto tujih delavcev zamenjali z domačini. Gre pretežno za Amerikance, ki so zaposleni na letališču v Reykjaviku in pri delih za postavitve radar-

ISLANDIJA

Pogajanja z ZDA

Kopenhagen, 3. febr. (AFP) Na pobudo islandske vlade so se začela islandsko-ameriška pogajanja o nekaterih spremembah obrambnega spora zuma med obema državama. Island se zlasti zavzema za to, da bi nekaj sto tujih delavcev zamenjali z domačini. Gre pretežno za Amerikance, ki so zaposleni na letališču v Reykjaviku in pri delih za postavitve radar-

ISLANDIJA

Pogajanja z ZDA

Kopenhagen, 3. febr. (AFP) Na pobudo islandske vlade so se začela islandsko-ameriška pogajanja o nekaterih spremembah obrambnega spora zuma med obema državama. Island se zlasti zavzema za to, da bi nekaj sto tujih delavcev zamenjali z domačini. Gre pretežno za Amerikance, ki so zaposleni na letališču v Reykjaviku in pri delih za postavitve radar-

PRASKE V KONGRESU ZDA (III)

Šestdesetletna vojna proti prekopu

ki bi povezal Ocean z Velikimi jezeri na meji ZDA in Kanade

Od posebnega dopisnika »Borbe«

New York, 3. febr. Vzhodne in južne železnice, koristi pristaniških lastnikov, družba premogovnikov in elektrarn so začeli zadnji bitko za zmago v šestdesetletni vojni proti zgraditvi prekopa, ki bi povezal Ocean z Velikimi jezeri na meji ZDA in Kanade.

Dve sosednji deželi se pogajata o zgraditvi prekopa že desetletja, vse ameriške vlade od dvajsetih let našega stoletja pa so od Kongresa zahtevale, naj načrte odobri. Prekop na reki Sv. Lovrenca bi razširil »ozko grlo« Velikih jezer in omogočil pomorske-mo prometu neposredno pot do njih. In vendar so močni vplivi doslej preprečili uresničitev te zamisli.

Videč, da ni dosti upanja, da bi se kongres ZDA sporazumel in načrte odobril, je Kanada lani predlagala, da bi sama zgradila prekop, hkrati pa elektrarno skupaj z državo New York, na katero meji in po kateri tudi delno teče reka Sv. Lovrenca. New York je v to privolil v pričakovanju, da bo federalna oblast ta predlog sprejela.

Debata o prekopu se je zdaj začela v Kongresu ZDA na podlagi predsednikovega predloga, ki zgraditvi prekopa nič več ne nasprotuje, marveč načenna samo

vprašanje, ali bodo ZDA pri tem sodelovale ali ne. Glavni argument vlade je v tem, da bo Kanada tako ali tako prekop zgradila, ZDA pa ga bodo potem vsekor uporabljale in da je zato bolje, da takoj sodelujejo pri graditvi. Razen tega bi dalo ameriško sodelovanje ZDA pravico, da bi neposredno sodelovale pri graditvi in določanju tarifnega

sistema. In ker bo graditev elektrarne ločena od graditve prekopa, bi le-ta veljal ZDA mnogo manj (kakih 100 milijonov dolarjev), amortiziral pa bi se hitro.

Predsednik Eisenhower se je

Diplomatski incident v Londonu

Ali so v Angliji začeli »McCarranov zakon«?

London, 3. febr. (Tanjug) Mnogi tuji, ki prihajajo v Anglijo, se čisto pritožujejo na preveč rigorozna zasliševanja v političnih oddelkih o mnenju nekaterih političnih krogov. Kontrola se je v zadnjem času tako zaostri-la, da je prišlo tudi do diplomatskih incidentov. Včeraj je v domu lordov lord Chorley izjavil, da so policijski častniki v Londonu eno uro zasliševali podpredsednika francoskega državnega sveta Renéja Cassina, ki je 22. januarja prispel v Veliko Britanijo z diplomatskim vizumom kot vladni predstavnik.

V razpravi so navedli, da incident s Cassinom ni osamljen. Med drugim so omenili tudi primer nekaterih francoskih učiteljev, ki so jih poslali nazaj v Francijo. Vladne predstavnike so tudi vpraševali, kakšne napotke so dali funkcionarjem za nadzorstvo nad tuji. Ali jim je bilo rečeno, da nekateri ljudje z dolžnimi prepričanji nimajo pravice stopiti na angleška tla in ali so v Angliji začeli uveljavljati tako imenovani McCarranov zakon? Lord Salisbury je na koncu razprave izjavil, da bodo vso to zadevo ponovno obravnavali in proučili.

150 žrtev mraza v Franciji

Pariz, 3. febr. (Tanjug) Ze nekaj dni je v Franciji takšen mraz, kakršnega ne pomnijo v zadnjih 70 letih. Hladni val je povzročil nepričakovano veliko število človeških žrtve. Računajo, da je umrlo okoli 150 ljudi, večidel starcev in otrok. Najbolj so prizadeti beranci in brezdomci. Zato so oblasti ukazale, naj čez noč pustijo odprte nekatere postaje podzemne železnice, da bi se lahko zatekli tja.

TRŽAŠKA KRONIKA

DA NE BI BILO »POLEMIKE«

ZVU je sporočila, da je dodelila novo šolo v Sv. Ivanu za šolanje slovenskih otrok — Iredentisti bi lahko zvedeli za ta sklep že l. 1950 — Spori med tržaskimi demokristjani

Trst, 3. febr. (Tanjug) Anglo-ameriška vojaška uprava je uradno sporočila, da so bila denarna sredstva za gradnjo nove šole v tržaškem rajonu Sv. Ivan, zaradi katere so iredentisti sprožili novo protislovno kampanjo, brž ko so jo dodelili za šolanje slovenskih otrok, določena že v proračunu cone A za drugo polovico 1950.

To poročilo so izdali zaradi »polemike v tržaškem občinskem svetu in v nekaterih tržaskih častnikih« v zvezi z iredentističnimi zahtevami, naj bi novo šolsko poslopje Slovincem odvzeli in ga izročili Italijanom.

»Ta sredstva, je rečeno v uradnem poročilu, so bila izrecno določena za potrebe šolstva slovenskega prebivalstva, predsednik tržaške občine pa je bil o tem pisмено obveščen dec. 1950.«

Poročilo potemtakem izrecno potrjuje, da iredentisti nimajo nobene pravice zahtevati, naj bi angloameriška vojaška uprava sprejela sklep o izročitvi poslopja v Sv. Ivanu slovenskim šolam.

Ze pet dni traja krajevni kongres demokristanske organizacije. Skopa poročila, ki jih objavljajo tržaski iredentistični častniki, ne dajo gradiva, da bi si bilo moč ustvariti podobo o pravem vzdušju na tem kongresu.

Vendar dejstvo, da traja kongres tako dolgo, čeprav so predvideli, da bo trajal samo dva dni, kakor tudi dejstvo, da so predlagali mnogo resolucij, glede katerih se niso mogli sporazumeti, potrjuje govorice o preprih in sporih med tržaskimi demokristjani. Te prepire med voditelji stranke in njihovimi predstavniki v administraciji imajo v tukajšnjih političnih krogih za zmanjšano kopijo položaja v Rimu.

osebno zavzel za uresničitev tega načrta. Posvetoval se je z glavnim nasprotnikom graditve prekopa senatorjem Direxenom iz Illinoisa, šef skupnega štaba admiral Radford pa je podprl idejo, češ da je iz vidika narodne obrambe koristna. Senat je končno načrte odobril. Toda kanadski predstavniki nikakor niso zadovoljni z vsebino tega sklepa. ZDA očitajo, da sodelujejo v izdatkih z mnogo manjšo vsoto kakor Kanada, da pa si pridržujejo pravico določiti tarife za vožnjo po prekopu popolnoma enostransko. Če bo načrt odobril tudi Predstavniki dom, pa bo Kanada sprejela ameriško sodelovanje pri gradnji prekopa, če ne že iz drugih razlogov, »pa vsaj na ljubo stikov med ZDA in Kanado«, kakor piše »New York Times«.

V Senatu ZDA sprejeti zakon dovoljuje ustanovitev družbe za zgraditev prekopa na reki Sv. Lovrenca na ameriški strani. Američani bi gradili svoj odsek v sodelovanju s kanadskimi oblastmi. Tudi upravljali bi ga v sporazumu z njimi. Američani so se že pogajali s Kanadčani glede tarif in razdelitve dobička. Če se bodo sporazumeli, bo ameriška družba na podlagi tega ameriškega zakona sama določila prevozne tarife.

Poznavalci ameriške politike in gospodarstva menijo, da ljudje, ki so 60 let zavirali zgraditev tega prekopa, ne bodo opustili poskusov, da bi jo znova preprečili, čeprav bi Kongres ZDA načrte odobril. Prek vplivnih članov Senata in Predstavnikega doma, najbrž pa tudi s svojim vmešavanjem v posle družbe za zgraditev prekopa, bodo demliške družbe premogovnikov, električne energije in železnice tudi v prihodnje nasprotovale temu načrtu, ki v tehničnem smislu vsekakor pomeni napredek. Po mnenju mnogih strokovnjakov pa bi način upravljanja prekopa ne pomenil takšnega napredka. Družbe, ki so doslej nasprotovale zgraditvi prekopa, ker bi se po tem pocenil prevoz in ker bi železnice, pristanišča in elektrarne imele prehudo konkurenco, bodo najbrž izkoristile neenak položaj obeh dežel glede izdatkov in uprave, pa bodo pod »napredni-mi« gesli zavirle razvoj in preprečile zgraditev prekopa.

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Jaša Levi

Williamsova karabinka

— zamujena priložnost režiserja Richarda Thorpa

Film »Williamsova karabinka« spada med tiste nadpovprečno povprečne filme, ki jim glede vsebinske in oblikovne plasti ne moremo domala ničesar očitati in za katere čutimo, da so zrasli prav zraven tvornega umetniškega humusa, ki pa vendar ostajajo v našem vtisu nekako nedogznan, ne do polnosti povedani in nas zapuščajo skoraj ravnodušne, neprizadete — čeprav so zadovoljili naš željo po razgibanem, nesenzacionalnem doživetju. Doživetja Williamsove zrode, nonvadne zgodbe o izumitelju avtomatskega orožja in obnem povesti o človeški vztrajnosti in trdni volji, nas ne pretrese, a nas pritegne in prepriča. To je že mnogo, in gotovo nam to »Williamsova karabinka«, dokler je ne bomo pozabili, ostala v spominu kot dober film, ki nam je na nepretenciozen način (v slabem pomenu besede) povedal neko resnico; da lahko s trdno zavestjo samega sebe in s neomah-

ljivo življenjsko voljo dosežemo uspeh, s svojim močnim, upravičenim egom uklonimo krivico. Res je vse to malec neopipljivo povedano, se pravi, ta osnovna misel je komajda zavestno izražena in v svojem končnem efektu zbledi, ker tudi nima druge opore razen zgolj nekako basensko izpovedne, logične. Medtem ko smo v Stolperjevem filmu »Povest o pravem človeku« resnično spoznali in občutili globoko vrednost in mogočino smisel človekovega hotenja, lahko to iz »Williamsove karabinke« samo povzamemo. Krivdo smemo iskati v izjemnem tretiranju človeka izumitelja Williamsa, v tem, da je etična opora te osebnosti on sam v svoji neznanosti prizadevnosti. Ko se vrača upravnik jetniškega taborišča, »Kakšen človek je to!«, se zalotimo tudi mi pri tem vprašanju in prav tako bi se lahko vprašali na koncu filma (pri čemer bi imeli v mislih predvsem pomanjkljivo izpovednost tega lika, njegovo premalo funkcionalno družbeno vkvirjenost in nedovoljno človeško-tragično utemeljenost); in tako ostaja Williams — ki ga z izredno igralsko tvornostjo oblikuje odlični James Stewart — samo zanimiv, sicer polno-

krven, ne pa tudi zavestno idejno upodobljen in globlje izpovedno zasnovan lik. Scenarij, po katerem je film izdelan, je nedvomno nudil dokaj več možnosti za tehtno umetniško delo, kot pa jih je izrabila režija. To moramo šteti v slabo režijo Richardu Thorpu, ki je s poudarjanjem sentimentalnih efektov samo škodil umirjenemu dramatičnemu tempu. Kljub v glavnem dobri režiji pa lahko rečemo, da je Thorpe, režiser mnogih dobrih obrtniških filmov, tokrat zamudil morda idealno priložnost, da bi napravil pomembno filmsko delo. Ista tema in vsebina bi namreč v rokah režiserja-umetnika (na pr. Johna Hustona) vse močneje, umetniško mnogo bolj polno zažvela. kj

Kay Kendall bo igrala bivšo kraljico Nariman

Domate vesti

Dokumentarni film »V srcu Kosmeta«

Filmsko podjetje Združenja filmskih umetnikov Srbije je končalo snemanje dokumentarnega filma »V srcu Kosmeta« v režiji Milenka Strbca. Film prikazuje življenje rudarjev na Kosovu in bogastvo svinčene in cinkove rude v tropčanskem bazenu.

Dokumentarni film »Rdeče zlato«

V Svojuju bodo snemali dokumentarni film o največji valjarni bakra po scenariju Bogdana Jovanovića — »Rdeče zlato«. Režija filma je zapuana Cveti Pavloviću in Nikoli Rađeviću, kamera pa Branku Ivatoviću.

Turistični film »Vrnjačka banja«

Ekipa dokumentarno-turističnega filma »Vrnjačka banja« je te dni končala snemanje, ki prikazuje zimsko sezono v Vrnjački banji. Film sodi v serijo turističnih filmov, ki jih Ufusa dela za Zvezo turističnih društev Srbije, da bi se naši ljudje, kakor tudi tujci spoznali s prirodnimi lepotami Jugoslavije. Film režira po svojem scenariju Miodrag Nikolić, ki je nedavno končal dokumentarni film o rehabilitaciji invalidov »Nazaj v življenje«. Snemalec filma je Jovan Jovanović.

Sprejet je scenarij »Dežela vstaje«

Umetniški svet »Avla-filma« je sprejel scenarij za kratkometražni film o prvi srbski vstaji, ki ga je napisal Milorad Panić-Surep.

Kupili bomo dva francoska filma

Podjetje »Jugoslavija-film« je sklenilo pogodbo s »Film Sonor« v Parizu za nakup dveh dolgometražnih filmov. Prvi je »Piačilo za strah«, francosko-italij. koprodukcijski film po romanu Georgea Arnoja. Scenarij, ki je dobil lani prvo nagrado na festivalu v Cannesu, je napisal H. G. Clouzot, ki je obenem režiser. Drugi film je »Fanfan la Tulipe«.

Uganite ime tega angleškega igralca, ki se ga spominjate iz filmov...

Nov nagradni razpis za filmske ugankacije

Uredništvo razpisuje nov ugankarski natečaj za reševalce naših filmskih ugank. Objavili bomo zaporedoma štiri ugankacije, katerih rešitev nam pošljite skupno. Nagrade so naslednje: tri prve nagrade po 1000 din, pet drugih po 700 din in dvanajst tretjih po 500 din. Pogoji so t.i.: tekmovalci se lahko udeležijo vsakdo, ki reši vsaj eno uganko. Kdor bo re-

šil vse štiri ugankacije, bo prišel v poštev od prve nagrade naprej, kdor pa bo rešil samo posamezne ugankacije, bo upoštevan za drago oziroma tretjo nagrado. Obenem z rešitvami ne pozabite poslati tudi ustrezne kupone. Rešitve pošljite na naslov: Uredništvo »Ljudske pravice-Borbe«, Ljubljana, Koptarjeva ul. 8/III — Filmske ugankacije.

Velika igralka Shirley Booth

»Nikdar nisem mislila, da me bo Hollywood kdaj zapazil, saj vendar že 27 let nastopam na Broadwayem gledališkem odru«, je izjavila igralka Shirley Booth v intervjuju ameriškiemu novinarju Bernardu Kalbu, ko jo je vprašal, če namerava za vedno ostati v Hollywoodu. Odgovorila mu je, da kljub slavi, ki jo je dosegla s filmom »Vrni se, mala Sheba«, in

kljub temu, da so ji ponudili zaposlitve za dolgo vrsto let, svojega »starega« Broadwaya ne more zapustiti. »Toliko spominov, dela, truda, uspehov in razočaranj me veže nanj, da ga ne bom nikoli pozabila ali zapustila.« Igralko, ki je za vlogo Shebe v filmu »Vrni se, mala Sheba« dobila najvišjo hollywoodsko nagrado — »Oskarja« za leto 1953 — in lanskoletno nagrado za najboljšo žensko vlogo na filmskem festivalu v Cannesu, je hollywoodsko Društvo tujih kritikov proglasilo za najboljšo igralko preteklega leta. Poprej neznanca je postala na mah najbolj priljubljena igralka. Sama pravi, da takega uspeha kljub najboljšim izgledom ni pričakovala in da je to njen največji uspeh od tistega dne, ko je leta 1925. prvič nastopila na odru skupaj s mladim Humphreyem Bogartom v komadu »Hell's Belles«. Kvaliteto njene igre pa bomo imeli priliko sami presoditi v letošnjem letu.

Shirley Booth v filmu »Vrni se, mala Sheba«

Disneyjev učenec se uveljavlja...

Skromen repertoar risanih filmov naših kinematografov izpolnjujejo v glavnem risanke Walta Disneya. Skoraj povsem neznan pa so nam risanke mnogih pomembnih mojstrov tovrstnih filmov kot so Grimault, Fleischer in pa mlajša hollywoodska mojstra Dawid Fischer in Stephen Bosustow.

Predvsem je zanimivo delo mladega Bosustowa, dolgoletnega Disneyevega učenca, ki je bil v večini sporih s svojim učiteljem, zaradi katerih ga je Disney leta 1941. odpustil. Stevilne ideje povsem nasprotno Disneyevim — zaradi katerih je tudi prišlo do sporov — so še nadalje ostale neuresničljive. Bosustow ali je moral šele prislužiti denar, potreben za realizacijo svojih zamisli. Ko je pred izdelal svoj prvi film »General in the Morning« (film o malem dečku, ki ne zna govoriti, a kljub temu postane slaven) se je izkazalo, da tudi njegov trud ni bil zaman.

V tem, kot tudi v naslednjih filmih Bosustowa, so obravnavani predvsem odnosi med ljudmi, v nasprotju s Disneyem, za katerega so značilna prikazovanja živalskega sveta. Vsi njegovi filmi so dosegli, kljub temu, da jih preveča neka hladnost (skoraj klasična) v oživljanju in označevanju posameznih likov, velik uspeh, kar nam dokazujejo tudi številne nagrade kot je na primer »Oscar« za njegov prvi film.

Stevilnim doslej izdelanim filmom kot so: »Rooty Tooty«, »Mr. Magoo«, »The Unicorn in the Garden« (Enorog v vrtu), se je pred kratkim pridružil svojevratni risani film »The Tell Tale Heart«, ki nadaljuje tradicije ekspresionističnih filmov. Ta film — ki ga imenujejo film groze in ki je sneman v popolnoma novi tehniki — je kritika ostro napadla. Dosedanje delo Bosustowa nas prepričuje, da lahko tudi v bodoče pričakujemo od njega novih presenečenj.

»Svoje kraljestvo za žensko«

»Najnovejši film o Faruku«

Že dolgo se v zvezi s filmom o Faruku govori predvsem o ameriškem režiserju in igralcu Orsonu Wellesu, najnovejšem filmskem Slovaku Amerike, za katerega je znano, da se je s sedanjim časom ukvarjal z naučji, kako bi upodobil življenje bivšega egiptovskega kralja na filmskem traku. Nekatera poročila o teh pripravah Orsona Wellesa so precej dišala po senzaciji, kakršna se po navadi vselej spleta okrog Wellesovega imena. Dejstvo pa je, da je Orson Welles že napisal snemalno knjigo. Ne ve se, ali je egiptovska vlada že odobrila; vendar pa naj bi bil, kot so pisali tuji listi, Wellesov film o Faruku na pohodu in vse pripravljeno za snemanje, katerega večji del bi bil v bivši Farukovi palači Abdin v Kajru — manjkalo naj bi samo še privoljenje egiptovske vlade.

Medtem pa je v palači Abdin v resnici že vse pripravljeno za snemanje filma s pomembnim naslovom »Svoje kraljestvo za žensko«. Režira ga Gregory Ratoff, ki tudi igra glavno vlogo. Ime tega hollywoodskega režiserja in igralca dobro poznamo. Mar je Orson Welles odstopil od svojih načrtov? To bi pomenilo, da bo svet »prikrajen« za prilično zanimiv film, kajti težko je verjeti, da bo

Gregory Ratoff dosegel originalnost tega svojega umetnika in presenetljivo. Kakorkoli: Ratoffov film bo vendarle film o Faruku, četudi bo

Ameriška filmska igralka Maureen O'Hara, ki jo bomo kmalu videli v Errolom Flynnom v filmu »Proti vsem zastavam«

šlo navidezno samo za »kralja Abdullaha« in bodo tudi imena ostalih oseb in dežele izmišljena, s pripombo: »Vsaka podobnost s resničnimi osebnimi je samo slučajna.« Že ob površnem preletu vsebine Ratoffovega filma nam postane namreč očitno, da gre za zelo neslučajno podobnost. Egiptovska vlada je zaradi tega, ko je privolila v snemanje tega filma in tudi dovolila uporabljanje bivše Farukove palače, zakladov, zbirk in drugih zgodovinskih objektov, postavila Gregoryju Ratoffu štiri pogoje, in sicer mu je prepovedala 1. delati posnetke piramid, 2. identificirati osebnost nekega egiptovskega generala, 3. na kakršnekoli način diskreditirati egiptovsko vojsko ali ljudstvo in 4. v filmu rabiti rdeče fese.

Film o Faruku je torej vendarle postal gotovost. Ne vemo še, ali bo resneje delo ali pa samo malo-vredno klif. In vendar; mar nam vse te filmske senzacije okrog nekega proslulega kralja, zatiralec, tirana in bogataškega pohotneža ne dokazujejo zgolj klavne in puhe zaletavosti v nekakšno navidez »velike teme«, ki pa so daleč od resničnih umetniških težav in in konec koncev še vedno spričevalo dobrega dela zahodne kinematografije?

V Sloveniji je le desetina šol v primernem stanju

Na pobudo Zveznega izvršnega sveta je bila že pred nekaj meseci osnovana komisija za rešitve splošnoizobraževalnih šol, ki ima nalogo proučiti šolski sistem in organizacijo, družbeno upravljanje in šolstvu, družbeni in gnotni položaj prosvetnih delavcev ter ugotoviti sedanji gnotni položaj šol. Podobna komisija je bila formirana tudi pri izvršnem svetu LR Slovenije.

Ta komisija je pregledala za sedaj predvsem gnotni položaj šol in ugotovila, da je ta v poprečju, da se je Slovenije tako lotiti sanaciji. Najbolj zanimivo dejstvo, da je v Jugoslaviji najtežji položaj prav v republikah Sloveniji, kjer je le 10 odstotkov šol v primernem stanju, medtem ko je zvezno povprečje 33,93 odstotka. Izmed vseh republik je v povsem razumljiva stvar, kajti Slovenija je dobila s priključitvijo ozemljem tudi opustošene šole Slovenskega Primorja in slovenske Istre, ki jih je petindvajset let uničeval fašistični okupator. Največji je tudi odstotek neuporabnih šol, ki znaša 3,9 od-

stotka, medtem ko je zvezno povprečje 6,93 odstotka. Že samo te številke kažejo, da je potrebno že v letošnjem letu vprašanje reševati v celoti.

Presenetljivi so podatki o tem, kje so sedaj učilnice. Mnoge so nad hlevi in skednji, druge pa v razpadajočih barakah, ki jih je treba takoj nadomestiti. Tako so primeri učilnic v Mrzlem polju, v Spodnjem Lokavcu, v Dražgošah, Sv. Primožu, Gradecu, Teznu, Venčeslju, Kidričevem, Srednji Dobravi in drugje. V Celju bodo morali zapreti vaješiško šolo, če takoj ne začno z gradnjo nekaj najpotrebnejših učilnic.

Poleg tega bi v mnogih krajih morali v isti učilnici imeti pouk dnevno po trije ali štirje razredi. Tako obremeniti učilnice pa je nemogoče. Taki primeri so v Dobrni, Ajdovščini, Vinici, Kranju, Ljubljani, Ljutomeru, Mariboru, Bobjini, Breznici, na Bledu, v Sežani in Velenju.

starih, gostilnah, trgovinah, po farovžih, mežnarjih, po malih kmečkih izbah in podobno. Vseh šol, ki niso v poslopljih, zgrajenih za šole, je v Sloveniji 352. Tako stanje je razumljivo, saj je bilo le med narodnoosvobodilno borbo uničenih in onesposobljenih 2993 učilnic.

Stevilo učencev pa je zlasti v osemletnih in gimnazijskih precej poraslo. Samo osnovnih šol pa imamo v primerjavi s letom 1939 okoli 250 več. Med sedanjimi obnovami smo zgradili ali popravili 1165 učilnic, kljub temu pa imamo še vedno 1800 učilnic manj kot v letu 1939. Nujno potrebno bi bilo že letos zgraditi okoli 350 učilnic.

Zaradi tega pripravila društvo arhitektov s pedagogi in zdravniki večjo akcijo, ki bi naj pokazala, kako naj bi gradili nove šole, ki bi ustrezale vsem sodobnim arhitektonskim, pedagoškim in higienskim načelom. Že v kratkem bo večje posvetovanje arhitektov, pedagogov in zdravnikov v Ljubljani. Hkrati bo tudi odprta razstava v Moderni galeriji, ki bo pokazala razvoj gradnje in ureditve šol še v stari Avstriji, med obema vojnama, uničenje med narodnoosvobodilno vojno ter današnje stanje, hkrati pa perspektive v letu 1960, ko pedagogi pričakujejo največje prenatrpanost učencev v šolah. Na to štiridnevno posvetovanje so povabili tudi znanega švicarske-

ga arhitekta, predsednika komisije za šolske zgradbe Mednarodne zveze arhitektov Alfr. Rotha, ki je svetovno priznani strokovnjak za gradnjo in ureditev nove šole.

Zanimivo je pripomniti, da je ureditev novih šolskih prostorov po sodobnih načelih povsem drugačna. Naše stare učilnice so podolgovate oblike, novi sistem poučevanja pa zahteva sroččen pouk (učenci so razdeljeni po skupinah, učitelj nima določene mesta, ampak je sredi učen-

cev). Zato morajo biti učilnice kvadratne oblike, klopi in mize pa so prosto razmeščene po prostoru. Osvetljavna mora biti dvostranska in fluorescentna, tla pokrita z gumo. (Še vedno namreč imamo 814 vlažnih učilnic, v 90 pa mora ves dan goreti luč.)

O vseh teh problemih bo obširna razprava na posvetovanju, kjer bodo navzoči tudi najvišnji predstavniki društev arhitektov in pedagogov iz vse države. Samo iz Hrvaške je napovedanih okoli 200 delegatov. F. V.

Razstava sodobne jugoslovanske grafike odprta v Beogradu

Razstavljenih je 350 del nad 50 avtorjev

V umetniškem paviljonu na Kalemegdanu so odprli razstavo sodobne jugoslovanske grafike, ki jo je organizirala Zveza likovnih umetnikov Jugoslavije skupno s komisijo za kulturne stike s tujino. Na razstavi je okrog 350 del več kot petdesetih avtorjev. V Beogradu bo razstava odprta deset dni, zatem pa jo bodo prenesli v nekatera republiška središča.

Razen namere, da bi naš široko javnost seznanili z uspehi sodobnih jugoslovanskih grafikov, prirejajo to razstavo tudi ob le-

tošnjem Biennalu v Benetkah, na katerem bo Jugoslavija razen s kipi Sretena Stojanovića zastopana izključno z grafikom. Dela, ki jih bodo poslali na Biennale, bo na tej razstavi izbrala žirija, v kateri so poleg člana Komisije za kulturne stike s tujino in predstavnikov republiških društev tudi slikarji Božidar Jakac, Sergej Glumac, Boško Karanović in umetniški zgodovinar dr. France Stete.

Ob tej priložnosti smo se razgovarjali s predsednikom grafične sekcije Zveze likovnih umetnikov

Jugoslavije Božidarjem Jakcem in predsednikom Zveze likovnih umetnikov Jugoslavije Markom Celebonovićem.

»Moralno osnovo in pomemben prispevek k razvoju in populariziranju te umetnostne panoge pri nas«, je dejal med drugim Božidar Jakac, »je dala partizanska grafika. Čeprav obstoji moderna grafika pri nas že več kot tri desetletja, je šele v teh letih navezala širše stike s množicami, kar je umetnikom dalo velik polet. In v tem je tudi njen pomen, saj je nastala iz potrebe, da bi razširili slikarstvo med ljudstvom.«

»V zadnjih letih«, je dalje dejal slikar Jakac, »se grafika pri nas naglo razvija in obeta se ji velika prihodnost, zlasti med mlajšimi generacijami naših likovnikov. Poudariti je treba obudo grafičnega kolektiva, ki je spodbudil razvoj grafike v Beogradu in zbral skupino mladih umetnikov, ki se intenzivno ukvarjajo s to umetnostjo.«

Slikar Marko Celebonović je v razgovoru poudaril, da je ta razstava ena izmed vrste akcij, ki jih je Zveza likovnih umetnikov v duhu sklepov lanskega kongresa v Ohridu sprožila z namenom, da bi popularizirala grafično umetnost pri nas in v tujini. Doslej so jugoslovanski slikarji-grafiki poleg vrste samostojnih razstav skupinsko razstavljali v Indiji, Braziliji, Svici in Grčiji.

DRUGI PANAMSKI PRIEKOP

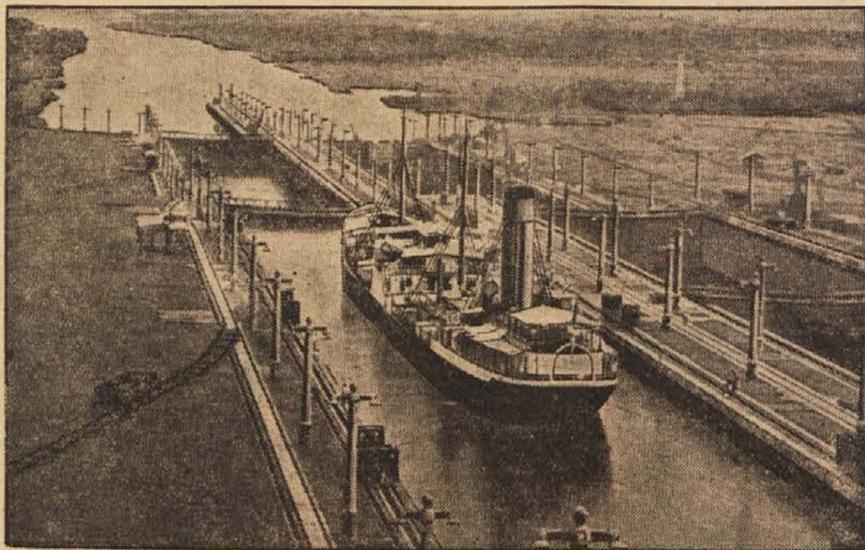
nameravajo zgraditi pod zemljo in skozenj bi vozile tudi največje ladje

Čilska inženirja Jorge Cortinez in Roberto Gomez Alvarez sta izdelala načrt za zgraditev drugega Panamskega prekopa z dvojnimi podzemeljskim predorom za ladje. Že pred drugo svetovno vojno so začeli strokovnjaki govoriti, da je Panamski prekop ranljiv, da bi v primeru vojne utegnila sovražna letala z bombami tako poškodovati njegove naprave, da bi bil pro-

met skozenj nemogoč. Njegova obramba pred letalskimi napadi bi bila zelo težavna. In v Ameriki so začeli takoj razmišljati,

kaj bi bilo treba storiti, da bi to važno prometno žilo za vsak primer dobro zavarovali. Čilska inženirja predlagata,

da bi lahko skozi oba vozile tudi največje ladje in letalonsilke. Najprej bi morali zgraditi med obema obalama železniški

Pogled na Panamski prekop, ko ga ladja zapuša

Zasluzeno odlikovanje

Z enim največjih angleških odlikovanj so odlikovali afriškega Črnca Saïdi Bin Djuma, ker je skočil levu na hrbet, da je rešil trenutne smrti nekoga evropskega farmarja. Farmar je leva na polju v Vz. Afriki obstrelil. Lev pa ga je napadel, pobil s šapo na tla in že je držal njegovo glavo med ostrimi čekani, ko je priskočil Saïdi, se zavilhtel levu na hrbet, ga zgrabil za ušesa in tako rešil farmarja. Lev je Črnca vrgel raz sebe, da se je precej pobil. Vzlic temu pa se je Črncev znova zakadil vanj in mu skušal z nožem prerezati grlo. Naposled je neki drugi Evropejec okrvavljenega in razkačenega leva ustrelil. Farmarja je tako raztrgal, da je čez deset dni umrl.

Farukovi zakladi na dražbi

Poročali smo že, da bodo vse dragocenosti bivšega egiptovskega kralja Faruka prodali na javni dražbi. V februarju in marcu bodo v palači Koubek v Kairu prodali 600 kratvratnih igel, okrašenih z dragulji, nad 1200 ur, zlatih palic iz rimskih časov in draguljev, med njimi nekaj največjih redkosti iz zadnjih 300 let, mnogo

dragocenih znamk in starih kovancev, srebrnih in zlatih predmetov itd. Prodajo teh dragocenosti je egiptovski poslanik na Dunaju uporabil za tiskovno konferenco, na kateri je pokazal dva kataloga dragocenih poštih znamk, ki jih je zbral bivši kralj Faruk in ki pridejo zdaj na dražbo. Poslanik dr. Hasan Ismael je rekel, da je egiptovsko ljudstvo zahtevalo, naj pridejo vse dragocenosti bivšega kralja na dražbo, ker je kralj denar zanje iztisnil iz ljudstva.

Med zbirkami tujih poštih znamk so tudi zbirke iz Avstrije, Nemčije, Albanije in Turčije, redke znamke kraljevine Neaplja in z otoka Mauritiusa. Druge zbirke izvirajo iz bogatih filatelističnih zbirk predsednika Roosevelta. Faruk jih je kupil od Rooseveltove vdove l. 1946 na javni dražbi.

Za vse dragocenosti, ki pridejo na javno dražbo, so določili najnižje cene v skladu z egiptovskimi finančnimi predpisi. Ustanovili bodo posebni poštni in brozjavni urad, ki bosta imela med dražbo stike s tujino.

naj bi zgradili dvojni predor skozi Kostariko v višini vodne gladine. Dolga bi bila kvečjemu sto kilometrov in zgrajena tako,

COCTEAU O SREČI

Neki novinar je nekoč vprašal pesnika Cocteauja, ali veruje v srečo.

»Seveda verujem,« je odgovoril Cocteau. »Kako pa bi drugače pojasnil uspeh tistih, ki jih ne trpim?«

»Fatima, kaj pa ti je, da si danes tako blede?«

predor. Sledila bi zgraditev dveh obalnih ladijskih predorov, širokih po 40 in visokih po 58 m. Odkopati in odpeljati bi morali 6 milijonov kubikov prsti, peska in kamenja za železniški predor, za oba ladijska predora pa 205 milijonov. To gradivo bi porabili za zgraditev dveh umetnih pristanišč na obeh koncih novega Panamskega prekopa.

Ogorčenje danskega ljudstva

Silen odpor proti pomilostitvam izdajalcev in vojnih zločincev

Zavezniške okupacijske oblasti v Nemčiji, zlasti ameriška, so že večkrat vzdubile v svetovni javnosti upravičeno ogorčenje, ker so mnoge nacistične vojne zločince opustile ali pa obsodile na malenkostne kazni. Nekaj podobnega se dogaja tudi na Danskem.

Ob koncu lanskega leta se je dvignil tam val ogorčenja, ko so ljudje zvedeli, da nameravajo izpustiti štiri največje zločince iz časov okupacije, hkrati pa so na Danskem priredili tradicionalno spominsko svečanost za padlimi žrtvami Hitlerjevega režima. In vso Dansko je objel val protestov.

Ministrski predsednik Hans Hedtoft je dobil nad 30.000 pisem in resolucij, v katerih ljudje najodločneje protestirajo proti nameravani pomilostitvi vojnih zločincev in spominski svečanosti za

zaporih samo še 400. Zdad jih je ostalo v kaznilnici še 60, ker so lani izpustili 32 zločincev, obsodjenih zaradi umorov, sodelovanja pri umorih, ovađuštva in mučenja nedolžnih ljudi. Apelacijsko sodišče je s svojimi ukrepi zadelo na splošen odpor v danski javnosti. Šlo je tako daleč, da je pomilostitvenim vojnim zločincem celo pomagalo, da so dobili službe.

Pogled na Kopenhagen

žrtvami nacističnega režima. Mnogi Danci, odlikovani za boj proti nacizmu, so odlikovanja vrnil. Na podlagi mnogih primerov so ljudje opozarjali ministrskega predsednika, da so oblasti mnogim vojnim zločincem odmerile milejše kazni kakor drugim zločincem in da so jih tudi prej pomilostile. Prebivalci nekega danskega mesteca so izrazili mnenje, da bi morali prej izpustiti obsojenca, ki je umoril svojo ženo, kakor pa vojne zločince, ki imajo na vesti življenja več svojih rojakov.

Ogorčenje ni imelo političnega ozadja. Naperjeno je bilo zlasti proti preveč širokogrudnemu ravnanju nekega apelacijskega sodišča, ustanovljenega že leta 1945 za pomilostitve, ker je kar naprej pomiloščalo vojne zločince. Takoj po vojni so na Danskem obsodili 13.000 izdajalcev in vojnih zločincev, leta 1949 pa jih je bilo v

Javnost o tem ni ničesar vedela. Niti parlament o ukrepih apelacijskega sodišča ni bil obveščeno. Eden največjih danskih časnikov »Berlingske Tidende« je nekoč davno priobčil uvodnik, ki je vzbudil splošno pozornost in odobravanje. V njem pravi, da so vse danske vlade po vojni v tej zadevi ravnale popolnoma v nasprotju s pravnim čutom danskega ljudstva. Takoj potem je parlament razpravljal o poslovanju apelacijskega sodišča. Posledica je bila, da je vlada sklenila, da bodo odlej redna sodišča odločala o pomilostitvi vojnih zločincev in da bodo ravnali z njimi enako kakor z navadnimi zločinci. Sele potem se je javnost pomirila. To dokazuje, da pri splošnem ogorčenju ni šlo za malenkostno maščevanje in osebno računavanje, marveč za izraz zdravega pravnega čuta danskega ljudstva.

„Most“ na Luni

Eden najuglednejših angleških zvezdoslovcev Percy Wilkins je nedavno predaval o velikanskem mostu na Luni, ki je videti ko veliko tehnično delo inženirjev. Dolg je nad 32 km, višina njegovega loka pa doseže kakih 1500 m. Opazil ga je lani v juliju ameriški zvezdoslovec John O'Neill, ki je nekaj dni po odkritju napisal Wilkinsu obširno pismo in ga prosil, naj se zanima tudi za ta most, kadar bo opazoval Luno, in naj o njem poroča.

Wilkins ga je s posebnim daljnogledom opazoval deset dni, konec avgusta pa je obvestil ameriškega zvezdoslovca o svojih ugotovitvah. O'Neill pa njegovega pisma ni bral, ker je konec julija umrl Wilkins pravi, da je težko reči, kako je most na Luni nastal. Po njegovem mnenju gre za orjaški meteor, ki je padel tako, da je obital nad globoko sotesko, ko je po njej tečila žareča lava. To pa je samo domneva, ki je najbrž nikoli ne bo moč pojasniti.

Toliko zlata in demantov dobi, kolikor sam tehta

Sultan Aga Khan III. pa je tehtal pred osmimi leti 110 kg

Za 20 milijonov ismaelitov, raztresenih po deželah vsega Orienta, je Mohamed Maulana Hazar imam Sagib šah Aga sultan Khan III. ne le voditelj njihove sekte, marveč tudi polbog.

Ismaeliti so posebna verska sekta, ki je nastala okrog l. 765. Ime so dobili po Ismaelu, sinu Abrahama in Agare. Imel je 12 sinov in vsak je bil plemenski poglavar. Ismael je dočkal 137 let. Njegovi potomci, ismaeliti, so vzdrževali promet med Evfratom in Egiptom in se polagoma razširili na Sinajski polotok in v severno Arabijo. Zdad jih je kot rečeno še kakih 20 milijonov. Ob vsaki obletnici vladanja sultana aga Khana III., ga odtehtajo z zlatom, demantj in platino, kar je za te verske fanatike manj gmotna zadeva kot verska ceremonija. Na to svečanost prihite ismaeliti iz vseh orientalskih dežel. Letos je minilo že 68 let, odkar je sultan Aga III. zasedel prestol. Njegov najboljši vneti pristaša so ga povabili v Karači. Tam ga bodo odtehtali z dragulji, zlatim nakitom, čeki in vrednostnimi papirji in mu vse to poklonili.

Letos bo dobil duhovni poglavar ismaelitov preračunano v naš denar od svojih vernikov kakih 10 milijard, kar pa zanj ne pomeni mnogo, ali lahko bi celo rekli zelo malo, ker je neizmerno bogat. V svoji palači v Bombayu ima zakladnico, v kateri so shranjeni naravnost pravljični zakladi. Tam ima slovečo zbirko rubinov in cele kupe zlata. Nihče natanko ne ve, kolikšna je njihova vrednost. Bolje so ljudje poučeni o njegovih tekočih dohodkih, ki znašajo na leto preračunano v naš denar kakih 60 milijard.

Kako pa je s to čudno ceremonijo, ko »boga ismaelitov odtehta z zlatom, platino in demantji? Dne 26. marca 1946 je Aga Khan praznoval 60-letnico, odkar je zasedel prestol. Na stadionu v Bombayu se je zbralo takrat nad 100.000 njegovih ver-

nikov, ki so hoteli imama videti in počastiti. Tisto leto so zbrali toliko zlata, demantov in raznih draguljev, kolikor mož tehta. Takrat pa je tehtal 110 kg, ker je debeluh. Ob njegovi strani je stopala Francozinja Yvette Labrousse, s katero se je leta 1944 poročil. Nosila je indijski sari,

Aga Khan in njegova žena

okrašen s 1500 demantj v milijardni vrednosti. Navzoča sta bila tudi oba sinova Aga Khana, Aga Khan in Sadreddin. Slednjemu je bilo takrat osem let in najbrž

MALI LEKSIKON

Vprašanja:

Katere sloveče svetovne književnike je Karl Marx najbolj cenil?

Kdo je pomagal Galvaniju odkriti »galvanični tok«?

S katerimi kontinenti bi lahko primerjali površino Lune?

Ali lahko večje količine mangana v zemlji povzročijo bolezn na sadnem drevju?

Kateri so glavni izozni predmeti Sahare?

Odgovori:

Marx je dobro poznal svetovno književnost in mnoga njena sloveča dela je večkrat prebral. Med pesniki je najbolj cenil Heineja, Goetheja, Dantaja in Bérnsa. Mnoge njihove stihje je znal na pamet. V avotovni dramati književnosti se je najbolj navduševal za Ajshila in Shakespeara, ki ju je smatral za največja dramska genija vseh časov. Shakespear je brezmejno občudoval in ta kult je prenesel na svojo družino, ki je znala Shakespeara ova dela skoraj v celoti na pamet. Izmed romanopiscev je Marx zelo rad bral dela Walterja Scotta, najbolj pa je cenil Cervantesa in Balzaca.

Nekateri viri pravijo, da sloveči ital. zdravnik Luigi Galvani (1737-1798) ni sam odkril »galvaničnega toka«, temveč da je treba to sludajno odkritje pripisati njegovji ženi. Ko je leta nekoga dne leta 1780 kuhala kosilo, je položila očistene žabe v pocinkan lonec in jih posolila. Ko je potisnila nož v lonec, se je ta dotaknil hrbtničnega žveca žaba. Tedaj pa so začeli žabji kraki drgetati. Ko je to ponovila v priložnosti, je leta vzkliknil, da je odkril živalsko elektriko, vir živalske moči. Toda šele čez deset let je Galvani domel bistvo živalske elektrike, ki pa se je znatno razlikovala od elektrike, slučajno odkrite s poskusom na žabi.

Površina Lune je štirikrat manjša od površine zemlje. Merjena s kvadratnimi kilometri je njena površina nekoliko manjša od površine obeh Amerik. Tisti del Lune, ki ga vidimo, pa je enak površini Južne Amerike.

Dokazano je, da večje količine mangana v zemlji povzročajo bolezn na jablanah. V notranjih plasteh skorje nastanejo luknjice. To bolezen so se nedavno pripisovali pomanjkanju bora v zemlji. Natančneje raziskave pa so pokazale, da so krive prevlelike količine mangana.

Trditve, da ima tudi puščava Sahara izvozno blago, je na prvi pogled nekoliko čudna. V resnici pa je med izvozniki tudi Sahara. Iz nje izvažajo dateljine in kamensol, ki je je v tej puščavi mnogo. Največ dateljnov je v alžirskih oazah, kamone soli pa povod. Zadnje čase črta je v Sahari tudi nafta. Vee kaže, da bo postala ta puščava bogato gospodarsko področje.

IZ NAŠIH KRAJEV

OB POLLETNIH UČNIH USPEHIH NOVOMEŠKE GIMNAZIJE

700 dijakov in samo 6 odličnjakov

Spet so se odprla šolska vrata, znova je napolnila mladina prenatrpano učilnice starodavne novomeške gimnazije. Marsikdo pa se je v ponedeljek vrnil v šolo z grenkimi občutki. Šolski uspehi letos v januarju niso zadovoljili v Novem mestu ne vodstva gimnazije, ne staršev in ne dijakov. Nekaj števil:

V 15 oddelkih nižje gimnazije je bilo ocenjeno z negativnimi rezi 51,11% vseh dijakov! V 1. d razredu je n. pr. izdelalo komaj 28,12% učencev, v 3. b 33,33% in pod. V najboljšem razredu nižje gimnazije, v 4. a, je izdelalo razred 53,3% dijakov.

Malo boljša je slika 7 oddelkov višje gimnazije: izdelalo je 60% dijakov, negativne ocene je imelo 39,4%, neocenjeno pa je ostalo 0,8% dijakov in dijakinj. Najboljši uspeh v šoli je dosegel 5. b razred: izdelalo je z dobrimi uspehi 73,28% dijakov.

Gimnazijsko povprečje, 49,1% pozitivnih ocen, je novomeško

potrdilo razmer in trenutnega stanja v našem šolstvu: prenatrpanost učnega programa, neživljenjskost vedno novih zahtev, ki jih postavlja pred srednješolca »višji prosvetni forum« s svojimi dodatki učnih načrtov, slabosti piscev nekaterih učbenikov, ki so v svoji odmaknjenosti od življenja pozabili, kaj smemo zahtevati od otroka in kaj ne (samo pogledjmo slovnice in zgodovine za nižje razrede, učni načrt angleščine za višjo gimnazijo in še kaj).

Vse, kar je bilo v zadnjih mesecih izrečenega in napisanega na račun naše šole, ki je naša skupna skrb in boleče vprašanje staršev, vzgojiteljev, mladine, skratka vseh, ki jim je pri srcu zdrava rast naše bodočnosti, je zajelo mnogo širši krog, kakor bi domneval površen opazovalec. Za šolo in njeno delo se zanimajo deset in deset tisoči staršev, ki jim ni vseeno, kako bo njihov otrok preživel svojo mladost — ali

bo izšel iz srednje šole »naguljen leksikon« letnic in suhih dogodkov, formul in slovnčnih pravil (za kar je bilo treba n. pr. doslej sedeti v šoli po 37 ur na teden ali celo več, vsaj 24 ur pa, če ne veliko več, preždeti še doma ob knjigah, zvezkih in domačih nalogah). Meje dijakove zmogljivosti smo z dosedanjimi metodami in učnimi načrtom davno presegli. Prav nič ni čudno, da napredni profesorji v pogovorih o učnem načrtu povedo takole: če hočemo biti »advokati« svojih predmetov, učni načrt ne bo nikdar dovolj obsežen, če pa hočemo biti ljudje, je treba v celotni stvari zavzeti sodobno stališče.

Vsa nižja gimnazija v Novem mestu premore ob polletju 5 odličnjakov, vseh 7 oddelkov višje gimnazije pa se boje za enega 6 odličnjakov na skoraj 700 dijakov — to pove menda dovolj.

V višji gimnaziji imamo razmeroma zelo pridne, resne dijake, ki jih poznamo več let. Vemo, da vsi — razen redkih izjem — resno delajo in se pripravljajo za šolo, pa vendar ne zmorejo vsega, kar zahteva učni načrt. Navzlic vsej pripravljenosti med njimi ni odličnjakov, pravi vodstvo novomeške gimnazije.

Ce lahko trdimo za nižjo gimnazijo, da gre odstotek slabih ocen v precejšnji meri na rovaš tistih otrok, ki v 3. in 4. razredu, če že ne prej, čakajo samo na to, da bodo izstopili iz šole in šli v obrt, tega ne moremo reči za višješolce, ki se pripravljajo za nadaljnji študij. Resno je dozorlo — mimogrede rečeno — tudi vprašanje nove oblike nižje gimnazije za tiste, ki sploh ne nameravajo dalje študirati.

Razveseljava je vest o novem, 30-urnem tedniku v šolah, in o zmanjšanju prenatrpanega, od premmogih želja po »specializacijah« nabuhlega predmetnika. »Bo res drugače?« se sprašujejo starši z vzgojitelji vred — z iskreno željo, da bi tako v resnici bilo.

Zakaj nazaduje prosvetna dejavnost na Goriškem

Zborovsko petje, ki ima tod večje tradicije kot igralstvo, nazaduje iz leta v leto — V vsem okraju imajo samo štirje zbori pevovodje — Za oživitvev prosvetnega dela je potrebno večje sodelovanje med množičnimi organizacijami, prosvetnimi delavci in oblastnimi organi

Na Goriškem je v zadnjih letih kulturnoprosvetno delovanje, ki je bilo nekaj, posebno med vojno, tako bogato in pestro, skoraj povsem zamrlo. Pomanjkanje dobrih in zavernih prosvetnih delavcev je eden vzrokov takemu položaju. To so izkoristili markske reakcionarni duhovniki in drugi sovražniki naše družbene ureditve ter prevzeli vodstvo nekaterih pevskih zborov ali pa kako drugače vplivajo na kulturnoprosvetno življenje posameznih vas. Drugod pa spet leži celotno prosvetno delo samo na ramah učitelstva.

Največjo krizo preživlja zborovsko petje, ki ima na Goriškem velike tradicije in je zanj tudi veliko večje zanimanje kot n. pr. za igralstvo. V času fašizma je deloval skoraj v vsaki vasi skrivaj pevski zbor, sedaj pa jih v vsem okraju deluje mnogo manj. Zelo pereče je namreč pomanjkanje pevovodij, ki bi jih potrebovali vsaj še deset.

Na okraju ne vedo točnega števila pevskih zborov, ki živijo brez pevovodje. Vendar so v nekaterih krajih dobri pevski zbori, ki pa brez strokovnega vodstva ne morejo napredovati.

Pereč problem je tudi pomanjkanje dvoran, oziroma večjih prostorov za razne prireditve. Kjer jih pa imajo, so večinoma zaprte, ker ni igralških družin niti pevskih zborov, da bi nastopali. Prebivalci čakajo samo na gostovanja, ki pa jih ni mnogo. Ponekod, kjer pa igralste družine pridno delujejo, nimajo ustreznih prostorov in so zato prisiljeni večji kraji kot n. pr. grgarskoleta ne vidijo nobene predstave in nimajo niti prosvetnih društev.

Del krivde za mrtvilo na prosvetnem področju nosi tudi Okrajni ljudski odbor. Kdaj bodo ljudske prosvete, ki naj bi vodil in usmerjal celotno prosvetno aktivnost v okraju? In denar, ki je za potrebe ljudske prosvete bi razdelili posameznim društvom, ki marsikje prav zaradi gnotnih težav ne pridejo nikamor naprej? Razen tega imajo v goriški gimnaziji kinoprojektor in epi-

diškop, ki leži za neizkoriščena. Zakaj jih ne bi odstopili ljudski univerzi v Kanalu, kjer bi obe aparaturi temeljito izkoristili?

Mnogo je še nerešenih vprašanj okoli prosvetnega dela na Goriškem. Ob koncu le še to, da je za večje uspehe na prosvetnem področju potrebno složno delo množičnih organizacij, prosvetnih delavcev in oblastnih organov.

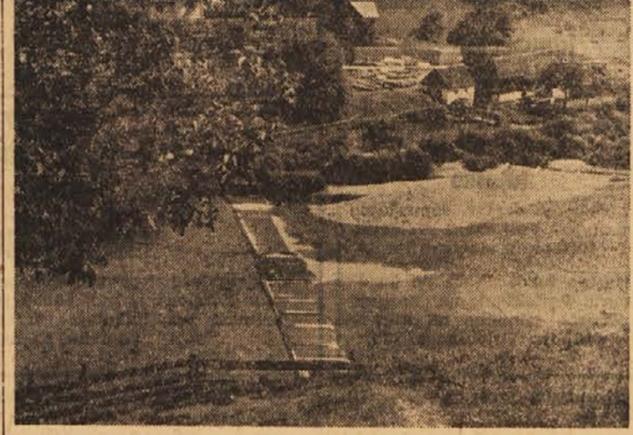
M. D.

Pohitimo, da ne bo prepozno

Zgornja Savinjska dolina se bo spremenila v hudournik, ki bo pustošil lepo Savinjsko dolino, če tega ne bomo preprečili

Malokje v Sloveniji se je napokopilo po vojni toliko perečih gospodarskih vprašanj kot v Savinjski dolini. Regulacija zgornjega toka Savinje in pritokov je ena najbolj nujnih zadev. Ze pred vojno so zgradili na nekate-

Ce pa jezov ne bo, se bo Savinja v nekaj letih spremenila v divji hudournik, ki bo grozil vsej Zgornji Savinjski dolini. Ze letos je Savinja v zgornjem delu Savinjske doline napravila milijonsko škodo. To naj bo opomin,

Jez na Savinji pri Ljubnem z žago venečialko v ozadju

rih hudournikih dolinske pregrade. Vojna je delo prekinila, po njej pa ni bilo denarja, da bi ga nadaljevali. Jezove so vzdrževali lastniki žag-venečialk. Ker pa je obratovanje le-teh ukinjeno, nastaja vprašanje, kdo jih bo naprej vzdrževal, iz dneva v dan bolj pereče.

kaj se lahko zgodi, če bomo še nadalje odlašali z regulacijo.

Jezove bo baje oskrbovala republiška Uprava za vodno gospodarstvo. Vendar je komajda verjetno, da bi lahko razen teh jezov vzdrževala še številne obrambne škarpe in nasipe. Saj s sedanjimi sredstvi niti teh ne more. Rešitev je pa treba čimprej najti. Ostane le to, da bi namesto dosedanjih lesenih jezov zgradili betonske. S tem bi odpadlo drago vzdrževanje, dobljeno vodno moč pa bi lahko koristno uporabili. Razen tega pa bi dolina pridobila na lepoti, kar bi bilo v korist turizmu. Stroški bi se v nekaj letih povrnili, Savinjska dolina pa bi bila rešena nevarnosti, ki ji vsako leto bolj grozi. Seveda bi pa morala te naprave investirati republika.

K-C

Milionske investicije v občin Medvode

Občinski ljudski odbor v Medvodah je na zadnji seji razpravljal predvsem o svojem gospodarstvu v minulem letu. Za

elektrifikacijo raznih vasi so uporabili 7.600.000 din. Polovico tega so prispevali vaščani sami. Skupna vrednost investicij v letu 1953 v okviru občinskega odbora pa znaša več kot 14 milijonov 500.000 din. Razen elektrifikacije je tu zajeto popravilo zdravstvenega doma in gradnja šole na Topolu.

Pet mesecev star otrok gorel v otroški košari

Precej so govorili tudi o investicijah za bodoče leto. V prvi vrsti bi morali misliti na šolo na Topolu. Če bo le mogoče, jo bodo skušali letos dokončati. Nujno bo tudi elektrificirati še zadnje naselje v Medvodah, ki elektrike še nima. Razen tega bodo morali popraviti most v Goričanah, 5.600.000 din je predvidenih za popravilo dvorca v Goričanah. Predvidoma bodo znašale investicije približno 12 milijonov dinarjev. T. P.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

ZAČELO SE JE DRŽAVNO PRVENSTVO V HOKEJU NA LEDU

»Ljubljana« premagala Spartak 6:0 Iesenice pa Zagreb 5:4

Ljubljancani ne z najboljšo igro zasluženo zmagali — Najboljši Aljančič, Mušič, Čuček — Uspešen finiš jesenskih igralcev

JAHORINA PŘIČAKUJE SMUČARŠKE PRVAKE

STEFE favorit št. 1

Jahorina, 3. febr. — Mraz. Sneži. Kdaj pa kdaj se pojavi vihar. Pogumen moraš biti in dobro ogret, da bi se malo sprohnil s smučkami po pobočju Jahorine.

Tekmovalci, ki bodo v petek, soboto in nedeljo startali na državnem prvenstvu v alpskih disciplinah, večinoma še niso prispeli. Izjema sta le ekipi BIH in Makedonije. Organizatorji upajo, da se bodo nocoj vsi udeleženci zbrali na Jahorini. Toda to je samo upanje spričo vesti, da je promet na mnogih progah prekinjen.

Prijave kažejo, da bi se moralo na teh smučskih borihi kakih 120 najboljših članov in mladincev. Najštevilnejša je ekipa Slovenije (70 tekmovalcev) in v njenih vrstah so letošnji državni prvaki. Tineta Muleja moramo vzlic visokemu razredu izključiti iz spiska favoritov, ker si je zlomil nogo. Ostane nam — Stefe. Brčkone bo osvojil častna mesta, čeprav je laže poškodovan. Zvedeli smo, da bo Stefe prišel na Jahorino.

Tekmovalci št. 2 je Magušar, ki se vedno želi boriti za naslov prvaka. Za tem pride nekaj znanih imen, katerih kvalitete ne smemo podcenjevati: Matevž Lukanc. Spominimo se le Lukanca in najboljših dnehi! In to je vse, kar se tiče konkurence članov.

Smučišča Jahorine pričakujejo prvaka. Proga so trasirane, program znan: v petek veleslalom, v soboto slalom in v nedeljo smuk. Ce bo vreme ugodno.

I. smučarsko prvenstvo Gozdarja

SSD Gozdar je organiziral prvi po svobodni prvenstvo v smuku, tekih in skokih. Na zelo tovarni progi, dolgi 4500 m, je zmagal Ivan Stebe (Solčava) 11:35 pred Francom Juvonom (Gozdar) 12:30 in Francem Volovškom (Gozdar) 12:42. V tekih je med pionirji zmagal član Gozdarja Franc Slatinek. Na novozgrajeni 30 m skakalnici je tekmovalo 16 mladincev. Zmagal je Bojan Naraločnik (Gozdar), ki je dosegel 156 točk (24,25). Vsem zmagovalcem je pridetelj podelil spominske diplome. K. F.

ARGENTINSKI RACING PRISPEL V JUGOSLAVIJO

Zagreb, 3. febr. Popoldne so prispeli v Zagreb člani argentinskega nogometnega kluba Racing iz Buenos Airesa, ki bodo v Jugoslaviji odigrali dva tekmi, in sicer v nedeljo proti Dinamu, potem pa v Beogradu proti Crveni zvezdi.

V moštvo je šest argentinskih reprezentantov. Predsednik Racinga g. Fernandes je v razgovoru poudaril, da gre za njegovo moštvo čast, saj je to prvi

Šentviški Partizan mora dobiti svoj dom

Ljubljana, 3. febr. Pred dnevi je bil v št. Vidu občni zbor TVD Partizan. To je bil najmočnejši občni zbor, odkar telesnovzgojno društvo deluje. Iz poročil vodstva društva je bilo razvidno, da so se vrste telovadcev šentviškega Partizana močno okrepile in da ima društvo velike težave in skrbi, ker nima lastne telovadnice. Oviru jih tudi pomanjkanje vaditeljskega kadra. Zato je moralo društvo žal omejit sprejemanje novih članov. Ves občni zbor je potekal zato v znanju zahteve in želje, da se čimprej začne graditi dom in telovadišče. V minulih sezonah so razen telovadcev pomembne uspehe dosegli zlasti atleti, odbojkarji in smučarji. Člani so izvolili nov odbor, kateremu bo glavna naloga vzdržati dobro telovadnico, jim preskrbeti čimprej telovadnico pod lastno streho.

Beograd, 3. febr. Včeraj se je začelo na novem umetnem drališču »Ljubljana« prvenstvo v hokeju na ledu, na katerem sodelujejo po dve najboljši moštvi Srbije, Hrvatske in Slovenije.

Prvenstvo se je začelo s tekmo »Ljubljana« — Spartak. Zmagala je »Ljubljana« z rezultatom 6:0 (2:0, 2:0, 2:0). Gole so dosegli Mušič, Prosenec, Volkar 2, Petelin in Pavličič.

»Ljubljana« je bila vso tekmo v precejšnji premoči. Šele pred koncem tekme so ljubljancani nekoliko popustili. Sprtak je izvedel več brezuspešnih napadov. Zmagovalec ni dobro igral, čeprav je povsem zasluženo zmagal.

V moštvo »Ljubljane« so se odlikovali Aljančič, Mušič in Čuček, v moštvo Spartaka pa Irača Erdely.

Beograd, 3. febr. — V drugi tekmi, ki je bila zanimivejša od prve, so »Jesenice« z odlično igro premagale »Zagreb« s 5:4 (1:1, 1:3, 3:0). — Zagrebčani so bili v začetku igre boljši. V zadnji tretjini pa se je položaj spremenil: Jeseničani so v zadnji minuti dosegli dva gola in poraz spremenili v zmago. V moštvo »Jesenice« sta bila najboljša Valentar in Turšek.

SZ : Finska 8:2 Hokejsko moštvo SZ je premagalo hokejsko reprezentanco Finske z rezultatom 8:2 (2:0, 3:1, 3:0).

OB 34-LETNICI SMUČARŠKEGA KLUBA BEGUNJE

V Begunjah je bilo veselo

177 tekmovalcev — Skakal tudi Rudi Finžgar — Najzanimivejše: tekme smučarjev-upokoencev

Minulo nedeljo je TVD v Begunjah pri Lescah organiziral v čast 34-letnice ustanovitve smučarskega kluba Begunje tekmovanje v smuku, patrolnem teku, v skokih, tekmovali so tu tudi smučarji-upokoencev. Tekmovalja so se udeležili tekmovalci iz 15 klubov tako, da se je praznika bogunjskih smučarjev udeležilo 177 tekmovalcev.

V smuku (tekmovalo jih je 58) je na progi, dolgi 1500 m z višinske razlike 260 m, zmagal med člani Janez Lušina (Mojstrana) 1:19,2, med mladinci pa Drago Bere (Bled) 1:32,7.

V patrolnem teku je tekmovalo več patrolj. Pomerilo so se na 8 km. Zmagala je patrolja TVD Partizan Hrušica (Tone Preželj, Rafael Šoberl, Anton Oblak), ki je dosegla čas 38:16.

V teku je sodelovalo 28 tekmovalcev. Na 8 km je bila med članicami najhitrejša prvakinja Angela Kordeževa (Kropa) 49:51, med mladinci pa Peter Zemlja (Bled) 49:00. Mladinka Marta Minnik (Begunje), ki je bila najboljša med mladinkami, je utekala progo v eni uri in dveh min.

Za tekmovanje v skokih je bilo veliko zanimanje posebno, ker se je zvedelo, da na nastopil Rudi Finžgar. Ta je tudi zmagal s skokoma 42 in 32 metrov. Drugi je bil Andrej Ciglič (Kranj) 25,5 in 29, tretji pa Mirko Vovk (Bled) 30 in 29,5 m. Med mladinci sta najdlje skočila Slavko Škri-

ba (Kropa) in Mirko Knafelj (Jesenice), ki sta v štirih skokih dosegla 29 m. Tekmovali so na 35 m skakalnici.

Najzanimivejši del tekmovanja so bile tekme smučarjev-upokoencev. Tekmovali so v treh kategorijah: v starosti 30—40 let, 40—50 let in nad 50 let. V I. kategoriji je zmagal Mirko Botulin, v II. Fran Vovk, v III. pa Janez Kolman-Krpina.

Prireditve je bilo zelo dobro organizirana. Zanimanje prebivalcev je bilo zelo veliko, saj so tekmovanja privabila nad 1000 gledalcev. Vsem zmagovalcem so bile na koncu tekmovanja razdeljene bogate nagrade. I. K.

INVALIDI-GORNIKI

Pred dnevi so imeli invalidi-smučarji v Kranjski gori prvenstvo. Na tem prvenstvu so dokazali, da z vztrajnostjo in voljo človek marsikaj doseže. Res, invalidi-smučarji so pri nas že prebili led in utrkali globoko

smučino v vso lepoto in čare zasnene zimske prirode. Sedaj pa prihajajo iz tujine novice, da se v Nemčiji, Švici in Avstriji zelo udeležujejo tudi invalidi-gorniki. Le-ti so dosegli že pomembne uspehe. Menimo, da bi lahko tudi naša planinska organizacija invalidom — ljubiteljem gora na široko odprla duri in pokazala lepoto našega planinskega sveta.

Spet kategorizacija nogometnih sodnikov

Zveza nogometnih sodnikov Jugoslavije je sestavila tri komisije, ki bodo izdelale osnutek statuta sodniške organizacije, disciplinskega sodnika, splošnega pravilnika, poslovnik za skupščinne nogometnih sodnikov Jugoslavije in pravilnik o kategorizaciji sodnikov. Osnutke bodo predložili letni skupščini konec marca tega leta.

Stockholm : Zagreb 4:4

Tekma med namiznoteniskima reprezentancama v 8-odbojni igri in Zagreba se je končala neodločeno 4:4.

ŠAHOVSKE NOVICE

Troboj Reshewski—Keres—Bronstein

Drugi najboljši na turnirju kandidatov za svetovno prvenstvo se sme neposredno udeležiti prihodnjega turnirja kandidatov. V Zürichu so si to mesto razdelili Reshewski, Keres in Bronstein. Sedaj pa se šahovski federaciji ZDA in ZSSR pogajata o organizaciji troboja. Po pravilih morajo medsebojno odigrati najmanj po dve partiji, sovjetski igralci pa so predlagali večje število partij — štiri, šest in celo osem.

Ženska prvenstva

Na letošnjem ženskem prvenstvu CSR je med 10 udeleženkami zmagala Hrušková s 7 točkami. Druga in tretja sta bile Živna in Šušl s po 6 točk.

MAJA MEDNARODNI TURNIR NA BLEDU

Sahovska zveza Slovenije namerava letos maja organizirati na Bledu mednarodni šahovski turnir. Na turnir bi bili povabljeni velemejster dr. Euwe (Nizozemska), mednarodna mojstra Alexander (Anglija) in Unzieker (Zah. Nemčija) in še nekateri znani tuji šahisti ter najboljši domači mojstri. Turnirja se bo udeležilo tudi nekaj najboljših mladih šahistov Slovenije. Na mednarodnem turnirju na Bledu leta 1950 so dosegli med Jugoslovanskimi mojstri najboljši uspeh mladinci Fuderer, Ivkov in Mašanovič.

Na drugem mednarodnem turnirju na Bledu je zmagal argentinski velemejster Najdorf, ki je dosegel 19,5 točke. Drugi je bil Filip (Argentina) 9, tretji O Kelly (Belgija) 8,5, četrti Fuderer (Jugoslavija) 8, peti in šesti Ivkov (Jugoslavija) in Pfeiffer (Zah. Nemčija) 7,5 točke itd.

Perlektro strojepisko

sprejme takoj uredništvo »Ljudske pravice-Borbe«. Plača po dogovoru. Javite se osebno v uredništvo, Kopitarjeva 6-III. od 9—12 ali od 15—18

VAŽNI NASLOVI V LJUBLJANI

Reševalna postaja, Zaloška 25, tel. 22-444
Zdravstvena dežurna služba, Miklošičeva 20, tel. 23-081.
Notranja uprava, Prešernova ul., tel. 21-100 in 21-200.
Dežurni za prometne nesreče, tel. 20-083.
Gasilska milica, Krekov trg, tel. 23-555.
Elektrarna, Magistrat, tel. 22-121.
Pilnarna, Resljeva 28, tel. 20-555.
Vodovod, Krekov trg 10, 20-554.
Železniška postaja, Trg OF, tel. 20-763.
Avtobusna postaja, Masarykova, tel. 23-085.
Hotel »Union«, Miklošičeva 1, tel. 20-570.
Mestni avtotaks, Slomska 6, tel. 21-577.
Mestna hranilnica ljubljanska, Copena ulica 3 - Tel. centrala 22-136 in 22-383, direktor tel. 21-894.
Veveblagovnica »Na-Ma«: uprava - sekretariat 22-553, komercialni oddelek 22-571, računovodstvo 22-559, centralno skladišče 22-550, poslovalnica pri »Pošti« 21-066, poslovalnica pri »Tromostovju« 22-551, poslovalnica »Pohištvu« 20-496.
Trgovsko podjetje »Usnje«, Wolfova 1/II, direktor 20-042, komercialni oddelek 22-364, grostični oddelek za usnje, Trubarjeva 41, 32-281, detajlni poslovalnici: »Usnje«, Trubarjeva 41, 22-381, »Koža«, Trubarjeva 16, 23-058, grostični oddelek za obutev, Gradisce štev. 10, tel. 20-517.
Trgovsko podjetje »Sbirar«, Wolfova 1/I: uprava, direktor 23-321, komerc. oddel. 20-235, skladišče, Mestni trg 21, 21-195; poslovalnice: »Perle«, Miklošičeva 12, 20-122; »Manon«, Prešernov trg št. 3, 21-572; »Moda«, Nazorjeva 5, 20-255; »Okras«, Copena 54, 21-149; »Vrvnara«, Trubarjeva ul. 31, 20-441.
Slovenija - Impex, trg. agencija za izvoz in uvoz - Beethovnova 14/I, 23-915.
Spedičija - Ljubljana, podjetje za tuzemske in mednarodne transporte, uprava Titova 33, tel. 21-392, direktor 20-351, poslovna odprava, Metelkova ul. št. 4, tel. 21-719, avtodisponenca tel. 21-690, avtogaraža, Središka 1, 23-290.

Berite in naročite »Ljudsko pravico-Borbo«!

Umrli so v Ljubljani

Janko Okorn, upokojenec. Pogreb bo danes, 4. febr. ob 15.30 na Zalah. Josip Lukež, kapetan v pokoju. Pogreb bo danes, 4. febr. ob 16 na Zalah.

Umrli je naš požrtvovalni član

ANTON ROZMAN
progovni delavec
Pogreb bo v petek, 5. febr. ob 16 v Bohinjski Bistrici.

ZKS, SZDL, KSS Bohinjska Bistrica.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nas je v 57. letu starosti za vedno zapustil naš ljubljani mož, očka, sin, brat, svak

FRANC PAVLIN

Pogreb našega ljubega bo v četrtek, dne 4. II. 1954 ob 16. uri iz hiše žalosti, Stobovska 14, na Domžalsko pokopališče.
Domžale, 3. februarja 1954.

Zalujota žena MICI, sin STANKO, hčeri MIMI in FANI, zet DRAGO, mama, bratje, sestri in ostali sorodniki

JAMES CAIN:

Poneverjalec

29

ROMAN

»Dvomim, da bi mu bila pomagala.«
»Jaz pa to zanesljivo vem.«
»Če bi to res počnela, zakaj bi ga tedaj pustila, da je šel k njenemu očetu po denar, s katerim je hotel poneverbo prikriti? Zdi se mi, da tu nekoliko pretiravate.«
»Ze prav, toda vse popoldne sem porabila, da sem to ugotovil in zaradi tega sem moral tudi njenega očeta precej pritegniti. Njen oče se zdaj hudo jezi na Brenta. Lepo, toda poskusi presoditi to zadevo z njeguna stališča, mislim Brentovega in njenega. Zakrivila sta poneverbo in uprizorila fingiran vlom, ki naj bi kril primanjkljaj, tako da nihče ne bi niti slutil, da je v banki sploh kaj manjkalo. Za to sta morala znova spraviti v red knjige, in reči ti moram, da je opravila to delo zelo spretno. Zapustila ni nobenih sledov, tako da nikoli ne bi zvedeli, koliko je v banki manjkalo, da ni bilo njenega očeta.
Morala je torej spraviti knjige v red, in sicer še pred prvo tvojo kontrolo. V tem je bila največja težava. Časa je imela malo, moram pa ji priznati, da je bila tej nalogi kos. Potem je prinesla v banko pakja. Mož pa je medtem smuknil v zakladnico in se skril. Seveda pa nista mogla slutiti, kaj se bo zgodilo naslednje jutro. Naklep bi se jima bil lahko posrečil. Z zastrtim obrazom bi jo bil

DNEVNE NOVICE

Vsem splošno-izobraževalnim in strokovnim šolam ter akademijam, ki so v pristojnosti Sveta za prosveto in kulturo LRS, sporočamo, da je 8. februar, obletnica Prešernove smrti, kulturni praznik Slovencev in naj se zato ravnajo po odločbi, objavljeni v Objavah 1952 št. 1. Ta dan ni pouka.
- Svet za prosveto in kulturo LRS.
Elektrotehniško društvo LRS priredi v soboto, dne 6. febr. ob 9 dopoldne v dvorani direktije PTV v Ljubljani, Cigaletova ulica, posvetovanje o današnji elektroenergetski situaciji v Sloveniji in o možnih ukrepih. Po uvodnih referatih o sedanjih elektroenergetski situaciji, o razvoju potrošnje električne energije, o elektroenergetskem planu, o možnostih gradnje akumulacijskih hidroelektrarn, o vlogi termoelektrarn, o potrebah elektroenergetične industrije in o oddaji električne energije izven Slovenije bo diskusija o teh vprašanjih. Vabljene člane in interese.
Stomatološka sekcija SZD vabi na strokovni sestanek v soboto, dne 6. februarja ob 15 v predavalnici Stomatološke klinike. Na programu je predavanje dr. Jurija Kalaja iz Zagreba o ionoforezi. Po končanem predavanju bo občni zbor sekcije.
Film o francoskem slikarju Utrillu. V petek, dne 5. febr. bo Centralna

Ljudska univerza predvajala izredno pomemben film: »Zivljenje in delo še živečega znamenitega francoskega slikarja Mauricea Utrilla«. Predvajanje bo ob 17 v prirodoslovnih dvorani (prej fizikalna) Univerze, vhod iz Gosposke ulice.
Noben drug preparat Ti v nekaj minutah, kakor kozmetična maska Teint bell, ne napravi obraza svežega in mladostnega.
PREDAVANJA
Centralna ljudska univerza pričinja nov cikel predavanj z naslovom: »Nekaj najvažnejših poglavlji iz naše nacionalne zgodovine«. Prvo predavanje: »Nastanek narodnostnih enot pri naših narodih« bo v četrtek, 4. februarja ob 20 v prirodoslovnih dvorani (prej fizikalna) Univerze (vhod iz Gosposke ulice) Predava univ. prof. dr. Bogo Grafenauer.
V petek, dne 5. febr. ob 20 prične cikelus »o metalurgiji« s prvim predavanjem: »Aluminij v Jugoslaviji in v svetu«. Predava ing. Stojan Zalar v prirodoslovnih dvorani (prej fizikalna) Univerze, vhod iz Gosposke ulice. Predavanje bodo dopolnjevale številne skopične slike.

KLAVIRSKA LITERATURA - 17.00 R. Wagner: Duet ljubezni in Izoldina smrt iz opere »Tristan in Izolda« - 18.15 Polke, valčke, koračnice in mazurke bodo igrali štiri fantje, kmečki trio in vsaki kvintet - 21.00 Slušna igra: Zecha »Mož v sencu«.
MARIBORSKE VESTI
Dežurna lekarna
Četrtek, dne 4. februarja: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.
Petek, dne 5. februarja: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.
RADIO
Dnevni spored za četrtek, 4. febr. 1954
5.30-7.25 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.25-7.40 Igrajo mali ansambli - 7.40-7.45 Za naše gospodinjice - 7.45-8.00 Iz operetnega sveta - 8.00-8.10 Poročila in vremenska napoved - 8.10-8.30 Narodni in domači napravi za dobro voljo - 12.00 do 16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana, vmes od 13.00-13.15 Oddaja v madžarsčini - 16.00-16.30 Ob 150-letnici srbske vstaje - 16.30-16.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas - 16.45-17.00 Zabavna glasba, vmes objave - 17.00 do 23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.
Dnevni spored za petek, 5. febr. 1954
5.30-7.25 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.25-7.40 Veseli zvoki - 7.40-7.45 Za naše gospodinjice - 7.45 do 8.00 Narodne pesmi poje Miro Gregorin - 8.00-8.10 Poročila in vremenska napoved - 8.10-8.30 Lepe melodije - 8.30-8.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 16.00-16.30 Pesni Franca Prešerna - literarno-glasbena oddaja - 16.30-16.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas - 16.45-17.00 Zabavna glasba, vmes objave - 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO
Četrtek, 4. februarja 1954
PARTIZAN: Angl. film: »Večna nevesta«.
UDARNIK: Avstrijski film: »Irena v zadregi«.
POBREŽJE: Mehski film: »En dan življenja«.
STUDENCI: Francoski film: »Ustreljen ob zori«.
Petek, 5. februarja 1954
PARTIZAN: Amer. film: »Preobrate«.
UDARNIK: Avstrijski film: Irena v zadregi«.
POBREŽJE: Zaprt.
STUDENCI: Zaprt.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Četrtek, 4. febr. ob 19.30: Massenet: »Werther«, Red D.
Petek, 5. febr. ob 15: Čajkovski: »Labodje jezero«. Sola TAM.
DROBNI OGLASI
PREKLICUJEM osebno izkaznico Ser. G št. 0196138, reg. št. 45182 na ime Skamlec Ladislav, Jurjevski dol 36, 369
GLASBENA SOLA V LITVI razpisuje tri sistemizirana službena mesta za pouk klavirja, violine in nauka o glasbi. - Prošnje sprejema OLO Ljubljana okolica, svet za prosveto do 20. februarja. 379
ZDRAVNIKA splošne prakse za ambulanto v Hrastniku, sprejemno takoj. Plača po dogovoru. Zagotovljeno družinsko stanovanje. - Okrajni zdravstveni dom, Trbovlje I. 381

TOVARNA ZDRAVIL
»LEK« - LJUBLJANA
sprejme v stalno službo
komercialnega direktorja
z dolgoletno prakso in poznanjem problematike farmacevtske in kemične proizvodnje, in
tajnico
z večletno prakso, samostojno z znanjem vsaj enega svetovnih jezikov in stenografije
Nastop takoj. Plača po dogovoru. Reflektanti naj pošljejo pismene ponudbe na upravo podjetja, Celovška c. 135

DANES IN JUTRI

KONCERTI

Ljubljanski godalni kvartet koncertira v torek, dne 9. febr. v Filharmoniji. Spored obsega Ukmarjev in Novakov godalni kvartet, Tournierov Seerie in Respighiev Sončni zahod. Sodelujeta harfistka Jelica Portograndjeva iz Trsta in altistka Eliza Karlovičeva. Vstopnice v koncertni poslovalnici od petka dalje.
Abonente obveščamo, da je zaradi gostovanja baritonista Vladimirja Ružička v Egiptu Slovenska filharmonija morala preseliti VI. abonmajske koncert (Brahms - Requiem) od 5. in 8. febr. na 5. in 8. marec.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 6. febr. ob 20: Kurt Götz: »Hiša v Montevideu«. Komedia v štirih dejanjih. Premiera. Izven. Proslava gledališke dejavnosti tov. Milana Kosača.
MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Marionete
Levstikov (Sentjakobski) trg
Petek, 5. febr. ob 17: Malik: »Zogica Marogica«.
Sobota, 6. febr. ob 17: Kuret: »Obuti matere«.
ob 20.30: Pengov-Simončič: »Zlata ribica«. Za odrasle

RADIO
Dnevni spored za četrtek, 4. febr. 1954
5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pester glasbeni spored) - vmes od 5.35-5.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled tiska - 5.50-6.00 Jutranja telovadba - 6.15 do 6.20 Kam bomo šli na izlet? - 6.30-6.40 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar - 6.50 Objava dnevnega sporeda - 7.00 Za gospodinjice - 7.25-7.30 Poročila - 12.00 Koncert lahke glasbe - 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 12.45 Zabavna glasba - 13.00 Siki naše mladine s tujo - 13.10 Pesmi in pesni jugoslovanskih narodov - 13.50 Sportno predavanje: Naše žilnice in vzpenjače - 14.00 Pol ure z Edvardom Griegom - 14.30 Radijske reklame - 14.40 Umetne in narodne pesmi poje moški zbor tovarne dekorativnih tkanin pod vodstvom Franca Bričija - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Cicibanovi - dober dan! - 15.45 Glasba za cilbance - 16.00 Zeleli ste - poslušajte! - 17.00 Napoved časa, poročila - 17.10 Od melodije do melodije - 17.30 Oddaja za žene - 17.40 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana - 18.00 Ugane, kaj igramo! - 19.00 Radijski dnevnik in objave - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in vremenska napoved - 20.00 Domače aktualnosti - 20.10 Veliki orkester igra plesno in zabavno glasbo - 21.00 »Oj ta soldaški bobeni... (Spored starih slovenskih »soldaških« pesmi) - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15 Piet Keltling: Preludij in fuga; Henk Badings: Sonata št. 2; John Alden Carpenter: Godalni kvartet - 22.55-23.00 Lahko noč!
23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER
Četrtek, 4. februarja 1954:
13.45 Lahka in zabavna glasba - 14.30 Javna tribuna - 14.40 Slovenski oktet poje - 17.00 Popularni operni koncert - 17.40 Jugoslovanske narodne pesmi izvaja mali zbor Radia Reka - 18.30 Glasbena kronika - 18.40 Za razvedrilo igra Bojan Adamič s svojim orkestrom - 22.00 Plesna glasba.
Petek, 5. februarja 1954:
11.30 Emisija za djecu - 13.45 Lahka in zabavna glasba - 14.30 Obzornik - 14.40 Slovenske narodne pesmi

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »SLOGA«

AMERISKI FILM

»Williamsova karabinka«

TEDNIK

Predstavi ob 18.30 in 20.30
Ob 10 matineja istega filma
Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje

KINO »UNION«: Franc. film: »Prijeteljce noči«. Tednik. Predstava ob 16, 18 in 20. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.
KINO »KOMUNA«: Premiera avstrijskega filma: »Veruj v mene«. Tednik. Predstava ob 16, 18 in 20.
KINO »SOČA«: Amer. film: »Zlomljena puščica«. Tednik. Predstava ob 16, 18 in 20.
Predprodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9-11 in od 15 dalje.
KINO »TRIGLAV«: Francoski film: »Divji deček«. Brez tednika. Predstavi ob 16 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat.
CELJE: »UNION«: Amer. film: »Pohlepneži«. - »DOM«: Angl. film: »Glas v viharju«.
BLED: Amer. barvni film: »Smokva«.
KAMNIK: Ameriški film: »Aretacija«.
JESENICE: »RADIO«: Ameriški film: »Tajni tovor«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: Ameriški film: »12 usod in ene noči«. Predstava ob 18.

Revija »KOMUNIST« v slovenskem jeziku

Revija bo objavljala gradivo s kongresov, konferenc in plenumov Zveze komunistov.

Izdajala jo bo CANKARJEVA ZALOŽBA v Ljubljani (Nebotičnik). - Naročnina za vse leto znaša 780 dinarjev, za pol leta pa 390 dinarjev.

Prva (dvojna) številka izide 8. februarja in bo vsebovala vse gradivo (stenografske beležke) zasedanja Tretjega (izrednega) plenuma Zveze komunistov Jugoslavije, na katerem je bil obravnavan primer Milovana Djilas.

Vsem naročnikom, ki so se na revijo naročili in plačali naročnino pri založniškem podjetju KULTURA, BEOGRAD, Dečanska 29, bo poslala revijo Cankarjeva založba v Ljubljani, pošt. predal 41, ki sprejema ponaročila in ev. reklamacije.

Vse tiste naročnike, ki so se na revijo že naročili, pa vplačila še niso izvršili, kakor vse nove naročnike pa naprosimo, da izvršijo vplačilo naročnine čimprej na tekoči račun pri NB št. 604-T-138, kot koristnika pa navedejo Cankarjevo založbo v Ljubljani in na hrbtu položnice naznačijo, da je poslani znesek za naročnino revije Komunist. Uporabljajte biano poštne položnice, ki jih lahko dobite na vsaki pošti.

Ponavljamo, da znaša celoletna naročnina 780 din, polletna pa 390 din, t. j. za posamezno številko 65 dinarjev. Naročnino je treba nakazati za najmanj pol leta vnaprej. V prosti prodaji bo cena posamezne številke 80 dinarjev.

Zaradi lažjega in cenejšega ekspedita naprosamo organizacije, da nam pošiljajo kolektivna naročila.

Naročila sprejemajo vse knjigarne in uprava Cankarjeve založbe v Ljubljani (Nebotičnik).

CANKARJEVA ZALOŽBA - LJUBLJANA

Trgovsko podjetje »SOČA« - Most na Suči

razpisuje mesto

vodje vinske kleti

z ustrežajočo strokovno sposobnostjo in daljšo prakso za nego vina. Zazelena je tudi komercialna sposobnost. - Plača po tarifnem pravilniku. - Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe na naslov podjetja

morda popihal, da ga nihče ne bi spoznal, ona pa bi pozneje odšla k očetu in ga prosila, naj nikomur ne pove, kaj se je zgodilo. Pojasnila bi mu, da je Charles strašno razburjen in podobno. Ko bi prišla policija, bi bil mož že doma, ležal bi v postelji, češ da mora po operaciji počivati, denarja pa nihče ne bi mogel najti pri njem. Najti tudi ne bi mogli ničesar, kar bi bilo v kakršnikoli zvezi z vlomom.
Toda glej: kaj pa, če bi se vlom ne posrečil? Denimo, da bi ga prijeli. Ves denar je tu, a? Pet zdravnikov bo potrdilo, da v njegovi glavi zaradi tiste njegove bolezn ni bilo vse v redu - in tako bi se lahko izmuznil. Če pa bi že imel smolo, bi ga obsodili na manjšo zaporno kazen in v vsej zadevi bi bil prizadet samo njen oče. Ona pa bi že poskrbela, da bi oče molčal, ugled zakoncev Brentovih pa ne bi prav nič trpel. Naklep pa se jima ni posrečil, kar je treba pripisati Helmu. Nihče izmed nas tega ni pričakoval. Zato se je Brentu posrečilo odnesti pete, vsi pa vedo, da je bil v zakladnici on, povrh pa je še ubil Adlerja. Zdaj ga zasledujejo zaradi uboja in zaradi ropa in zato so aretirali tudi njo.
»Kaj so jo res zaprli?«
»Na to lahko prišedež. Ona sicer tega še ne ve. Leži v bolnišnici z injekcijo v žilah, da bi si opomogla od strašnega doživljanja. Pred vrati pa že stoji policaj In ko se bo zjutraj zbudila, ji njena zapeljivost ne bo več mogla pomagati.
Ležal sem zatisnjenih oči in razmišljal, kaj bi storil. Medtem sem nehal karkoli čutiti. Čez nekaj časa sem slišal samega sebe, kako pravim: »Lou?«
»Da?«
»Jaz sem za poneverbo vedel.«
»Reči hočeš, da si sumil?«

»Ne, vedel sem.«
»Da si sumil, misliš?«

Kar kričal je name. Ko sem odprl oči, je stal pred menoj, izbuljenih oči ter spačenega in bledega obraza. Lou je sicer lep mož, visoke postave in čvrstih ramen, rjavih oči, zagorel od sonca na pogostih tekmah v golfu, zdaj pa je bil videti ko pravo strašilo.

»Če si to vedel, pa nisi sporočil, tedaj je naše zavarovanje padlo v vodo. Mar tega ne razumeš? Zavarovanje je propadlo.«

Na zavarovanje dotlej res nisem pomislil. Razume se, da sem takoj vse razumel. Slo je za tisto majhno, s kurzivnimi črkami natiskano klavzulo na zavarovalni polici. Mi naših nameščencev individualno ne zavarujemo. Vse zavarujemo kolektivno, besedilo pa se glasi:

»... Zavarovanec je dolžan obvestiti družbo o sleherni razliki, o vsaki poneverbi, prevari ali tatvini, ki jo zagreši kdo izmed njenih nameščencev, in sicer v štirindvajsetih urah od trenutka, ko je za to razliko, poneverbo, prevaro ali tatvino zvedel. Če pa o razliki, poneverbah, prevarah ali tatvinah družbe ne obvesti, se zavarovanje razveljavi in družba je oproščena vseh obveznosti.«

Čutil sem, da mi ustnice gore, znoj pa mi je kar tekel z dlaní. Vendar pa sem nadaljeval:

»Dolžiš ženo, zločinčevu ženo nečesa - jaz pa to še predobro vem - česar sploh ni storila. Zavarovanje gor ali dol, jaz pa ti pravim...«

»Ničesar, ničesar mi ne povej, ali razumeš!«
Pograbil je klobuk in planil k vratom.